

Euroopan unionin virallinen lehti

C 236

Suomenkielinen laitos

59. vuosikerta

Tiedonantoja ja ilmoituksia

30. kesäkuuta 2016

Sisältö

II Tiedonannot

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDONANNOT

Euroopan komissio

2016/C 236/01	Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen (Asia M.8039 – Freudenberg/Vibracoustic) (1)	1
2016/C 236/02	Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen (Asia M.8049 – TPG Capital / Partners Group / TH Real Estate Portfolio) (1)	1
2016/C 236/03	Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen (Asia M.8041 – M&G / Anchorage / PHS Group Investment) (1)	2
2016/C 236/04	Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen (Asia M.8054 – 3i Group / Deutsche Alternative Asset Management / TCR Capvest) (1)	2

IV Tiedotteet

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDOTTEET

Euroopan komissio

2016/C 236/05	Euron kurssi	3
2016/C 236/06	Eurokolikoiden uusi kansallinen puoli	4

FI

(1) ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

Tilintarkastustuomioistuin		
2016/C 236/07	Erityiskertomus nro 14/2016 – "Romanien integrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet: edistys on ollut viime vuosikymmenellä huomattavaa, mutta käytännön tasolla tarvitaan lisätoimia"	5
JÄSENVÄLTIÖIDEN TIEDOTTEET		
2016/C 236/08	Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säädöstä (Schengenin rajasaädöstö) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen rajanylityspaikkojen luettelo julkaisun luetteloon päivitys	6
2016/C 236/09	Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säädöstä (Schengenin rajasaädöstö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut mallit henkilökorteista, joita jäsenvaltioiden ulkoasiainministeriöt myöntävät diplomaatti- ja konsulidustustojen akkreditoiduiille jäsenille ja heidän perheenjäsenilleen, julkaisujen mallien päivitys	11
EUROOPAN TALOUSALUEESEEN LIITTYVÄT TIEDOTTEET		
EFTA:n valvontaviranomainen		
2016/C 236/10	Kehotus huomautusten esittämiseen valtiontukiasiasta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti	21
2016/C 236/11	Kehotus huomautusten esittämiseen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti valtiontukiasiasta, joka koskee Hurtigruten ASA:lle Hurtigrutenin meriliikenepalveluiden kaudelle 2012–2019 tekemän rannikkosopimuksen nojalla mahdollisesti myönnettyä tukea	29
2016/C 236/12	Norjan ilmoitus, joka koskee hiilivetyjen etsintää, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 94/22/EY – Hakemuspyyntö Norjan mannerjalustan öljyntuotantoluvista – ennalta määritellyt alueet vuonna 2016	45
<hr/>		
V Ilmoitukset		
HALLINNOLLISET MENETTELYT		
Euroopan komissio		
2016/C 236/13	Ehdotuspyyntö rahoitustuen myöntämiseksi vuosina 2014–2020 Verkkojen Eurooppa -välineestä Euroopan laajuisia energianinfrastruktuureja koskevan monivuotisen työohjelman mukaisesti (komission päätös C(2016) 1587)	47

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

Euroopan komissio

2016/C 236/14

Ennakkoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia M.8094 – BNP Paribas Fortis Private Equity Belgium / Sofindev IV / DHAM / Novy International) – Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia (l) .....

48

II
(*Tiedonannot*)

**EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT**

EUROOPAN KOMISSIO

Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen

(Asia M.8039 – Freudenberg/Vibracoustic)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2016/C 236/01)

Komissio päätti 22. kesäkuuta 2016 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja todeta sen sisämarkkinoille soveltuvalaksi. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (¹) 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavissa ainoastaan englanniksi, ja se julkistetaan sen jälkeen kun siitä on poistettu mahdolliset liikesalaisudet. Päätös on saatavilla

- komission kilpailun päätöksentekijöiden verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>); sivuilla on monenlaisia hakukeinoja sulautumapäätösten löytämiseksi, muun muassa yritys-, asianumero-, päivämäärä- ja alakohtaiset hakemistot,
- sähköisessä muodossa EUR-Lex-sivustolta (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=fi>) asiakirjanumerolla 32016M8039. EUR-Lex on Euroopan unionin oikeuden online-tietokanta.

(¹) EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen

(Asia M.8049 – TPG Capital / Partners Group / TH Real Estate Portfolio)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2016/C 236/02)

Komissio päätti 23. kesäkuuta 2016 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja todeta sen sisämarkkinoille soveltuvalaksi. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (¹) 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavissa ainoastaan englanniksi, ja se julkistetaan sen jälkeen kun siitä on poistettu mahdolliset liikesalaisudet. Päätös on saatavilla

- komission kilpailun päätöksentekijöiden verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>); sivuilla on monenlaisia hakukeinoja sulautumapäätösten löytämiseksi, muun muassa yritys-, asianumero-, päivämäärä- ja alakohtaiset hakemistot,
- sähköisessä muodossa EUR-Lex-sivustolta (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=fi>) asiakirjanumerolla 32016M8049. EUR-Lex on Euroopan unionin oikeuden online-tietokanta.

(¹) EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen**(Asia M.8041 – M&G / Anchorage / PHS Group Investment)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)****(2016/C 236/03)**

Komissio päätti 23. kesäkuuta 2016 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja todeta sen sisämarkkinoille soveltuvalaksi. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (¹) 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavissa ainoastaan englanniksi, ja se julkistetaan sen jälkeen kun siitä on poistettu mahdolliset liikesalaisudet. Päätös on saatavilla

- komission kilpailun päätöksentekijän verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>); sivuilla on monenlaisia hakukeinoja sulautumapäätösten löytämiseksi, muun muassa yritys-, asianumero-, päivämäärä- ja alakohtaiset hakemistot,
- sähköisessä muodossa EUR-Lex-sivustolta (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=fi>) asiakirjanumerolla 32016M8041. EUR-Lex on Euroopan unionin oikeuden online-tietokanta.

(¹) EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

Ilmoitetun keskittymän vastustamatta jättäminen**(Asia M.8054 – 3i Group / Deutsche Alternative Asset Management / TCR Capvest)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)****(2016/C 236/04)**

Komissio päätti 24. kesäkuuta 2016 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja todeta sen sisämarkkinoille soveltuvalaksi. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (¹) 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavissa ainoastaan englanniksi, ja se julkistetaan sen jälkeen kun siitä on poistettu mahdolliset liikesalaisudet. Päätös on saatavilla

- komission kilpailun päätöksentekijän verkkosivuilla (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>); sivuilla on monenlaisia hakukeinoja sulautumapäätösten löytämiseksi, muun muassa yritys-, asianumero-, päivämäärä- ja alakohtaiset hakemistot,
- sähköisessä muodossa EUR-Lex-sivustolta (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=fi>) asiakirjanumerolla 32016M8054. EUR-Lex on Euroopan yhteisön oikeuden online-tietokanta.

(¹) EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

IV

(Tiedotteet)

**EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET**

EUROOPAN KOMISSIO

Euron kurssi (¹)

29. kesäkuuta 2016

(2016/C 236/05)

1 euro =

	Rahayksikkö	Kurssi	Rahayksikkö	Kurssi
USD	Yhdysvaltain dollaria	1,1090	CAD	Kanadan dollaria
JPY	Japanin jeniä	113,85	HKD	Hongkongin dollaria
DKK	Tanskan kruunua	7,4376	NZD	Uuden-Seelannin dollaria
GBP	Englannin puntaa	0,82550	SGD	Singaporen dollaria
SEK	Ruotsin kruunua	9,4311	KRW	Etelä-Korean wonia
CHF	Sveitsin frangia	1,0854	ZAR	Etelä-Afrikan randia
ISK	Islannin kruunua		CNY	Kiinan juan renminbiä
NOK	Norjan kruunua	9,3065	HRK	Kroatian kunaa
BGN	Bulgarian leviä	1,9558	IDR	Indonesian rupiaa
CZK	Tšekin korunaa	27,114	MYR	Malesian ringgitiä
HUF	Unkarin forinttia	316,95	PHP	Filippiinien pesoa
PLN	Puolan złotya	4,4261	RUB	Venäjän ruplaa
RON	Romanian leuta	4,5253	THB	Thaimaan bahtia
TRY	Turkin liiraa	3,2157	BRL	Brasilian realia
AUD	Australien dollaria	1,4911	MXN	Meksikon pesoa
			INR	Intian rupiaa

(¹) Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

Eurokolikoiden uusi kansallinen puoli

(2016/C 236/06)

Espanjan liikkeeseen laskeman 2 euron arvoisen uuden erikoisrahan kansallinen puoli

Liikkeeseen tarkoitettut eurokolikot ovat laillisia maksuvälineitä koko euroalueella. Komissio julkaisee kaikkien uusien eurokolikoiden ulkoasut⁽¹⁾ tiedoksi kolikoita työssään käsitteleville henkilöille sekä suulle yleisölle. Erikoisrahoja voivat 10. helmikuuta 2009⁽²⁾ annettujen neuvoston päätelmien mukaan laskea liikkeeseen euroalueen jäsenvaltiot sekä maat, jotka saavat Euroopan unionin kanssa valuuttasuhteista tekemänsä sopimuksen mukaan laskea liikkeeseen eurokolikoita. Tähän oikeuteen sovelletaan tiettyjä edellytyksiä, joista yksi on, että liikkeeseen lasketun kolikon on oltava yksikköarvoltaan 2 euroa. Erikoisrahoilla on tavanomaisten 2 euron kolikoiden tekniset ominaisuudet, mutta niissä on kansallisella puolella erityinen kuva-aiste, jolla on suuri kansallinen tai eurooppalainen symboliarvo.

Liikkeeseenlaskun toteuttava maa: Espanja

Aihe: Unescon maailmanperintökohteet – Asturiasin kuningaskunnan kirkot

Kuvaus ulkoasusta: Kuvassa etualalla on Santa Maria del Naranco kirkko. Yläosassa sisäkehällä on kaarevalla tekstillä liikkeeseen laskevan maan nimi "ESPAÑA" ja sen alapuolella oikealla on liikkeeseenlaskuvuosi "2017". Sisäkehällä vasemmalla puolella on rahapajan tunnus.

Kolikon ulkokehä koristavat Euroopan unionin lipun 12 tähteä.

Liikkeeseen laskettavien kolikoiden määrä: 4 miljoonaa

Liikkeeseenlaskun ajankohta: 1. helmikuuta 2017

⁽¹⁾ Ks. EYVL C 373, 28.12.2001, s. 1, jossa esitellään kaikkien vuonna 2002 liikkeeseen laskettujen kolikoiden kansalliset puolet.

⁽²⁾ Ks. talous- ja rahoitusasioiden neuvoston 10 päivänä helmikuuta 2009 antamat päätelmät ja komission 19 päivänä joulukuuta 2008 antama suositus liikkeeseen tarkoitettujen eurokolikoiden kansallisia puolia ja liikkeeseenlaskua koskeviksi yhteisiksi suuntaviivoiksi (EUVL L 9, 14.1.2009, s. 52).

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN

Erityiskertomus nro 14/2016

"Romanien integrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet: edistys on ollut viime vuosikymmenellä huomattavaa, mutta käytännön tasolla tarvitaan lisätoimia"

(2016/C 236/07)

Euroopan tilintarkastustuomioistuin tiedottaa, että erityiskertomus nro 14/2016 "Romanien integrointia edistävät EU:n toimintapoliittiset aloitteet ja rahoitustuet: edistys on ollut viime vuosikymmenellä huomattavaa, mutta käytännön tasolla tarvitaan lisätoimia" on juuri julkaistu.

Kertomus on luettavissa ja ladattavissa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen internet-sivustolla (<http://eca.europa.eu>) tai EU-Bookshop-sivustolla (<https://bookshop.europa.eu>).

JÄSENVÄLTIÖIDEN TIEDOTTEET

**Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säädöstöstä (Schengenin rajasaannostö) (¹)
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen
rajanylityspaikkojen luettelo julkaistun luettelon päivitys**

(2016/C 236/08)

Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säädöstöstä (Schengenin rajasaannostö) 9 päivänä maaliskuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen rajanylityspaikkojen luettelo julkaistaan niiden tietojen perusteella, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet komissiolle Schengenin rajasaannostön 39 artiklan mukaisesti.

Tiedot julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja sen lisäksi ne päivitetään kuukausittain sisäasioiden pääosaston verkkosivuilla.

RANSKA

EUVL:ssä C 229, 14.7.2015, julkaistujen tietojen muuttaminen

RAJANYLITYSPAIKKOJEN LUETTELO

Lentoasemat

- 1) Abbeville
- 2) Agen-la Garenne
- 3) Ajaccio-Campo dell'Oro
- 4) Albert-Bray
- 5) Amiens-Glisy
- 6) Angers-Marcé
- 7) Angoulême-Brie-Champniers
- 8) Annecy-Methet
- 9) Annemasse
- 10) Auxerre-Branches
- 11) Avignon-Caumont
- 12) Bâle-Mulhouse
- 13) Bastia-Poretta
- 14) Beauvais-Tillé
- 15) Bergerac-Roumaniè
- 16) Besançon-la Vèze
- 17) Béziers-Vias
- 18) Biarritz-Bayonne-Anglet
- 19) Bordeaux-Mérignac
- 20) Brest-Guipavas
- 21) Brive-Souillac
- 22) Caen-Carpiquet
- 23) Calais-Dunkerque
- 24) Calvi-Sainte-Catherine

(¹) Ks. luettelo aiemmista julkaisuista tämän päivityksen lopussa.

- 25) Cannes-Mandelieu
- 26) Carcassonne-Salvaza
- 27) Châlons-Vatry
- 28) Chambéry-Aix-les-Bains
- 29) Châteauroux-Déols
- 30) Cherbourg-Mauperthus
- 31) Clermont-Ferrand-Aulnat
- 32) Colmar-Houssen
- 33) Deauville-Saint-Gatien
- 34) Dijon-Longvic
- 35) Dinard-Pleurtuit
- 36) Dôle-Tavaux
- 37) Epinal-Mirecourt
- 38) Figari-Sud Corse
- 39) Grenoble-Saint-Geoirs
- 40) Hyères-le Palivestre
- 41) Issy-les-Moulineaux
- 42) La Môle
- 43) Lannion
- 44) La Rochelle-Laleu
- 45) Laval-Entrammes
- 46) Le Castelet
- 47) Le Havre-Octeville
- 48) Le Mans-Arnage
- 49) Le Touquet-Paris-Plage
- 50) Lille-Lesquin
- 51) Limoges-Bellegarde
- 52) Lognes-Emerainville
- 53) Lorient-Lann-Bihoué
- 54) Lyon-Bron
- 55) Lyon-Saint-Exupéry
- 56) Marseille-Provence
- 57) Metz-Nancy-Lorraine
- 58) Monaco-Héliport
- 59) Montbéliard-Courcelles
- 60) Montpellier-Méditerranée
- 61) Nantes-Atlantique
- 62) Nevers-Fourchambault
- 63) Nice-Côte d'Azur

- 64) Nîmes-Garons
65) Orléans-Bricy
66) Orléans-Saint-Denis-de-l'Hôtel
67) Paris-Charles de Gaulle
68) Paris-le Bourget
69) Paris-Orly
70) Pau-Pyrénées
71) Perpignan-Rivesaltes
72) Poitiers-Biard
73) Pontoise-Cormeilles-en-Vexin, väliaikaisesti:
— Keskiviikosta 10. kesäkuuta 2015 sunnuntaihin 14. kesäkuuta 2015 kello 10.00–15.30;
Tilapäinen aukiolo on voimassa Pariisin ilmailunäyttelyn (The International Paris Air Show) ajan, koska Schengen-alueen ulkopuolistet lennot on näytelyn vuoksi ohjattava Pontoisen lentoasemalle.
— Maanantaista 15. kesäkuuta 2015 sunnuntaihin 21. kesäkuuta 2015 kello 6.00–16.30;
Tilapäinen aukiolo on voimassa Schengen-alueen ulkopuolelle suuntautuvan kausittaisen Quimper-Lontoo-reitin käynnistämisen ajan.

- 74) Quimper-Cornouailles, väliaikaisesti 19. toukokuuta – 4. syyskuuta 2016
75) Rennes Saint-Jacques
76) Rodez-Marcillac
77) Rouen-Vallée de Seine
78) Saint-Brieuc-Armor
79) Saint-Etienne-Bouthéon
80) Saint-Nazaire-Montoir
81) Strasbourg-Entzheim
82) Tarbes-Ossun-Lourdes
83) Toulouse-Blagnac
84) Tours-Saint-Symphorien
85) Troyes-Barberey
86) Vichy-Charmeil

Satamat

- 1) Ajaccio
- 2) Bastia
- 3) Bayonne
- 4) Bonifacio
- 5) Bordeaux
- 6) Boulogne
- 7) Brest
- 8) Caen-Ouistreham
- 9) Calais

- 10) Calvi
- 11) Cannes-Vieux Port
- 12) Carteret
- 13) Cherbourg
- 14) Dieppe
- 15) Douvres
- 16) Dunkerque
- 17) Granville
- 18) Honfleur
- 19) La Rochelle-La Pallice
- 20) Le Havre
- 21) Les Sables-d'Olonne-Port
- 22) L'Île-Rousse
- 23) Lorient
- 24) Marseille
- 25) Monaco-Port de la Condamine
- 26) Nantes-Saint-Nazaire
- 27) Nice
- 28) Port-de-Bouc-Fos/Port-Saint-Louis
- 29) Port-la-Nouvelle
- 30) Porto-Vecchio
- 31) Port-Vendres
- 32) Roscoff
- 33) Rouen
- 34) Saint-Brieuc (maritime)
- 35) Saint-Malo
- 36) Sète
- 37) Toulon

Maarajat

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN kanssa
(kiinteä yhteys kanaalin ali)

- 1) Gare d'Ashford International
- 2) Gare d'Avignon-Centre
- 3) Cheriton/Coquelles
- 4) Gare de Chessy-Marne-la-Vallée
- 5) Gare de Fréthun

- 6) Gare de Lille-Europe
- 7) Gare de Paris-Nord
- 8) Gare de St-Pancras International
- 9) Gare d'Ebbsfleet International
- 10) Gare TGV Haute-Picardie, 1. heinäkuuta 2016

ANDORRAN kanssa

- 1) Pas de la Case-Porta

Aiemmat julkaisut

EUVL:ssä C 316, 28.12.2007, s. 1	EUVL:ssä C 356, 6.12.2011, s. 12
EUVL:ssä C 134, 31.5.2008, s. 16	EUVL:ssä C 111, 18.4.2012, s. 3
EUVL:ssä C 177, 12.7.2008, s. 9	EUVL:ssä C 183, 23.6.2012, s. 7
EUVL:ssä C 200, 6.8.2008, s. 10	EUVL:ssä C 313, 17.10.2012, s. 11
EUVL:ssä C 331, 31.12.2008, s. 13	EUVL:ssä C 394, 20.12.2012, s. 22
EUVL:ssä C 3, 8.1.2009, s. 10	EUVL:ssä C 51, 22.2.2013, s. 9
EUVL:ssä C 37, 14.2.2009, s. 10	EUVL:ssä C 167, 13.6.2013, s. 9
EUVL:ssä C 64, 19.3.2009, s. 20	EUVL:ssä C 242, 23.8.2013, s. 2
EUVL:ssä C 99, 30.4.2009, s. 7	EUVL:ssä C 275, 24.9.2013, s. 7
EUVL:ssä C 229, 23.9.2009, s. 28	EUVL:ssä C 314, 29.10.2013, s. 5
EUVL:ssä C 263, 5.11.2009, s. 22	EUVL:ssä C 324, 9.11.2013, s. 6
EUVL:ssä C 298, 8.12.2009, s. 17	EUVL:ssä C 57, 28.2.2014, s. 4
EUVL:ssä C 74, 24.3.2010, s. 13	EUVL:ssä C 167, 4.6.2014, s. 9
EUVL:ssä C 326, 3.12.2010, s. 17;	EUVL:ssä C 244, 26.7.2014, s. 22
EUVL:ssä C 355, 29.12.2010, s. 34	EUVL:ssä C 332, 24.9.2014, s. 12
EUVL:ssä C 22, 22.1.2011, s. 22	EUVL:ssä C 420, 22.11.2014, s. 9
EUVL:ssä C 37, 5.2.2011, s. 12	EUVL:ssä C 72, 28.2.2015, s. 17
EUVL:ssä C 149, 20.5.2011, s. 8	EUVL:ssä C 126, 18.4.2015, s. 10
EUVL:ssä C 190, 30.6.2011, s. 17	EUVL:ssä C 229, 14.7.2015, s. 5
EUVL:ssä C 203, 9.7.2011, s. 14	EUVL:ssä C 341, 16.10.2015, s. 19
EUVL:ssä C 210, 16.7.2011, s. 30	EUVL:ssä C 84, 4.3.2016, s. 2.
EUVL:ssä C 271, 14.9.2011, s. 18	

Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasaannostöö) (¹) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut mallit henkilökorteista, joita jäsenvaltioiden ulkoasiainministeriöt myöntävät diplomaatti- ja konsuliedustustojen akkreditoideille jäsenille ja heidän perheenjäsenilleen, julkaisujen mallien päivitys

(2016/C 236/09)

Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasaannostöö) 9 päivänä maaliskuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut mallit henkilökorteista, joita jäsenvaltioiden ulkoasiainministeriöt myöntävät diplomaatti- ja konsuliedustustojen akkreditoideille jäsenille ja heidän perheenjäsenilleen, julkistaan jäsenvaltioiden Schengenin rajasaannostön 39 artiklan mukaisesti komissiolle toimittamien tietojen perusteella.

Tiedot julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, minkä lisäksi ne päivitetään kuukausittain sisäasioiden pääosaston verkkosivuilla.

SVEITSI

EUVLssä C 133, 1.5.2014, julkaisujen tietojen korvaaminen

ULKOASIAINMINISTERIÖN MYÖNTÄMÄT ERITYISOLESKELULUVAT

Sveitsin ulkoministeriön myöntämät lapatodistukset (oleskeluluvat):

- Lapatodistus, typpi B (kortissa vaaleanpunainen raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen päälliköille ja kansainvälisten organisaatioiden korkeimpaan johtoon kuuluville henkilöille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastavaa asema / Carte de légitimation « B » (à bande rose) : chefs de mission diplomatique, permanente ou spéciale, membres de la haute direction des organisations internationales et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „B“ (mit rosafarbigen Streifen): Missionschefs der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen, leitende Beamte internationaler Organisationen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „B“ (a banda rosa): Chefs de mission diplomatique, permanente ou spéciale, membres de la haute direction des organisations internationales et membres de famille qui jouissent du même statut;
- Lapatodistus, typpi C (kortissa vaaleanpunainen raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen päälliköille ja kansainvälisten organisaatioiden korkeimpaan johtoon kuuluville henkilöille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastavaa asema / Carte de légitimation « C » (à bande rose) : membres du personnel diplomatique des missions diplomatiques, permanentes ou spéciales, hauts fonctionnaires des organisations internationales et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „C“ (mit rosafarbigen Streifen): Mitglieder des diplomatischen Personals der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen, Beamte internationaler Organisationen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „C“ (a banda rosa): membri del personale diplomatico di missioni diplomatiche permanenti o speciali, funzionari di organizzazioni internazionali e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;
- Lapatodistus, typpi D (kortissa sininen raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen hallinnollisen ja teknisen henkilöstön jäsenille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastavaa asema / Carte de légitimation « D » (à bande bleue) : membres du personnel administratif et technique des missions diplomatiques, permanentes ou spéciales et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „D“ (mit blauem Streifen): Mitglieder des Verwaltungs- und technischen Personals der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „D“ (a banda blu): membri del personale amministrativo e tecnico di missioni diplomatiche permanenti o speciali e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;
- Lapatodistus, typpi D (kortissa ruskea raita): kansainvälisten organisaatioiden ammatti-henkilöstöön kuuluville virkamiehille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastavaa asema / Carte de légitimation « D » (à bande brune) : fonctionnaires de la catégorie professionnelle des organisations internationales et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „D“ (mit braunen Streifen): Beamte der Kategorie Berufspersonal internationaler Organisationen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „D“ (a banda marrone): funzionari appartenenti alla categoria del personale di carriera di organizzazioni internazionali e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;

(¹) Ks. luettelo aiemmista julkaisuista tämän päivityksen lopussa.

- Lapatodistus, tyyppi E (kortissa violetti raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen palveluhenkilöstön jäsenille ja kansainvälisten organisaatioiden yleispalvelutehtävissä toimiville virkamiehille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « E » (à bande violette): membres du personnel de service des missions diplomatiques, permanentes et spéciales, fonctionnaires des services généraux des organisations internationales et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „E“ (mit violettem Streifen): Mitglieder des Dienstpersonals der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen, Beamte der allgemeinen Dienste internationaler Organisationen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „E“ (a banda viola): membri del personale di servizio di missioni diplomatiche permanenti e speciali, funzionari dei servizi generali di organizzazioni internazionali e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;
- Lapatodistus, tyyppi F (kortissa keltainen raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen ja konsuliedustustojen jäsenten yksityiselle palveluhenkilöstölle ja kansainvälisten organisaatioiden virkamiesten yksityiselle palveluhenkilöstölle / Carte de légitimation « F » (à bande jaune) : domestiques privés des membres des missions diplomatiques, permanentes ou spéciales et des postes consulaires de carrière et domestiques privés des fonctionnaires des organisations internationales / Legitimationskarte „F“ (mit gelbem Streifen): private Hausangestellte der Mitglieder der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen und der von Berufs-Konsularbeamten geleiteten konsularischen Vertretungen sowie private Hausangestellte der Beamten internationaler Organisationen / Carta di legittimazione „F“ (a banda gialla): personale domestico privato di membri di missioni diplomatiche permanenti o speciali e di rappresentanze consolari dirette da funzionari consolari di carriera nonché personale domestico privato di funzionari di organizzazioni internazionali ;
- Lapatodistus, tyyppi G (kortissa turkoosi raita): kansainvälisten organisaatioiden virkamiehille, joilla on määräaikainen työsopimus, sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « G » (à bande turquoise) : fonctionnaires des organisations internationales (contrat de travail « court terme ») et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „G“ (mit türkisem Streifen): Beamte internationaler Organisationen mit Arbeitsvertrag von begrenzter Dauer und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „G“ (a banda turchese): funzionari di organizzazioni internazionali con contratto di lavoro a durata determinata e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;
- Lapatodistus, tyyppi H (kortissa valkoinen raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen taikka konsuliedustustojen ja kansainvälisten organisaatioiden työntekijöille, jotka eivät ole niiden virkamiehiä, sekä henkilöille, joille ei ole myönnetty erioikeuksia ja -vapaauksia mutta joilla on lupa matkustaa diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen taikka konsuliedustustojen ja kansainvälisten organisaatioiden jäsenten mukana. / Carte de légitimation « H » (à bande blanche) : collaborateurs non-fonctionnaires des missions diplomatiques permanentes ou spéciales, des consulats et des organisations internationales, ainsi que les personnes sans priviléges et immunités autorisées à accompagner les membres des missions diplomatiques, permanentes ou spéciales, des consulats et des organisations internationales. / Legitimationskarte „H“ (mit weissem Streifen): Mitarbeiter ohne Beamtenstatus der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen, der konsularischen Vertretungen und der internationalen Organisationen, sowie Personen ohne Privilegien und Immunitäten, die ermächtigt sind, Mitglieder der diplomatischen, ständigen oder Spezialmissionen, der konsularischen Vertretungen und der internationalen Organisationen zu begleiten. / Carta di legittimazione „H“ (a banda bianca): collaboratori senza statuto di funzionari di missioni diplomatiche permanenti o speciali, di consolati e di organizzazioni internazionali così come persone senza privilegi e immunità autorizzate a accompagnare membri di missioni diplomatiche permanenti o speciali, di consolati e di organizzazioni internazionali;
- Lapatodistus, tyyppi I (kortissa oliivinvihreä raita): Punaisen Ristin kansainväisen komitean henkilöstön jäsenille, jotka eivät ole Sveitsin kansalaisia, ja perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « I » (à bande olive) : membres du personnel non suisse du Comité international de la Croix-Rouge et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „I“ (mit olivem Streifen): Personal nicht schweizerischer Staatsangehörigkeit des Internationalen Komitees vom Roten Kreuz und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „I“ (a banda oliva): membri del personale non svizzero del Comitato internazionale della Croce Rossa e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;
- Lapatodistus, tyyppi K (kortissa vaaleanpunainen raita): konsuliedustustojen päälliköille ja virkamiehille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « K » (à bande rose) : chefs de poste consulaires de carrière, fonctionnaires consulaires de carrière et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „K“ (mit rosafarbigem Streifen): Berufs-Postenchefs und Berufs-Konsularbeamte der konsularischen Vertretungen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „K“ (a banda rosa): capi-posto consolari di carriera e funzionari consolari di carriera di rappresentanze consolari e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;
- Lapatodistus, tyyppi K (kortissa sininen raita): konsuliedustustojen virkamiehille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « K » (à bande bleue) : employés consulaires de carrière et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „K“ (mit blauem Streifen): Berufs-Konsularangestellte und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „K“ (a banda blu): impiegati consolari di carriera e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;

- Lapatodistus, tyyppi K (kortissa violetti raita): konsuliedustustojen palveluhenkilöstön jäsenille sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « K » (à bande violette) : membres du personnel de service des représentations consulaires de carrière et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „K“ (mit violettem Streifen): Mitglieder des dienstlichen Haupsersonals von berufs-konsularischen Vertretungen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „K“ (a banda viola): membri del personale di servizio di rappresentanze consolari di carriera e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;

- Lapatodistus, tyyppi K (kortissa valkoinen raita): konsuliedustustojen pääliköinä toimiville kunniaakonsuleille / Carte de légitimation « K » (à bande blanche) : chefs de poste consulaire honoraire / Legitimationskarte „K“ (mit weissem Streifen): Honorar-Postenchefs von konsularischen Vertretungen / Carta di legittimazione „K“ (a banda bianca): capi-posto onorari di rappresentanze consolari ;

- Lapatodistus, tyyppi L (kortissa hiekanväriinen raita): Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväisen liiton henkilöstön jäsenille, jotka eivät ole Sveitsin kansalaisia, sekä perheenjäsenille, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « L » (à bande de couleur sable) : membres du personnel non suisse de la Fédération internationale des Sociétés de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte „L“ (mit sandfarbigem Streifen): Personal nicht schweizerischer Staatsangehörigkeit der Internationalen Gemeinschaft der Roten Kreuz- und Roten Halbmond-Gesellschaften und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di legittimazione „L“ (a banda color sabbia): membri del personale non svizzero della Federazione internazionale delle Società della Croce Rossa e della Mezzaluna Rossa e familiari che beneficiano dello stesso statuto ;

- Lapatodistus, tyyppi P (kortissa sininen raita): CERN:in ulkomaalaisselle tutkimushenkilöölle ja heidän perheenjäsenilleen, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « P » (à bande bleue) : personnel scientifique non suisse du CERN et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte « P » (mit blauem Streifen) : wissenschaftliches Personal des CERN nicht schweizerischer Staatsangehörigkeit und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di Legittimazione « P » (à banda blu) : personale scientifico non svizzero del CERN e familiari che beneficiano dello stesso statuto.

- Lapatodistus, tyyppi R (kortissa harmaa raita): valtiollisia järjestöjä muistuttavien kansainvälisten järjestöjen tai muiden kansainvälisten elinten henkilöstön jäsenet, jotka eivät ole Sveitsin kansalaisia, ja perheenjäsenet, joille on myönnetty vastaava asema / Carte de légitimation « R » (à bande grise) : membres du personnel non suisse des organisations internationales quasi gouvernementales ou des autres organismes internationaux et membres de famille qui jouissent du même statut / Legitimationskarte « R » (mit grauem Streifen) : Personal nicht schweizerischer Staatsangehörigkeit von quasizwischenstaatlichen Organisation oder anderen internationalen Organen und Familienmitglieder, die den gleichen Status besitzen / Carta di Legittimazione « R » (a banda grigia) : membri del personale non svizzero di organizzazioni internazionali quasi intergovernative o di altri organismi internazionali e familiari che beneficiano dello stesso statuto.

- Lapatodistus, tyyppi S (kortissa vihreä raita): diplomaattiedustustojen, pysyvien edustustojen tai erityisedustustojen henkilöstön jäseninä sekä kansainvälisten organisaatioiden virkamiehinä toimiville Sveitsin kansalaisille / Legitimationskarte „S“ (mit grünem Streifen): Mitglieder des Personals schweizerischer Staatsangehörigkeit der diplomatischen, ständigen und der Spezialmissionen, Beamte schweizerischer Staatsangehörigkeit internationaler Organisationen / Carta di legittimazione „S“ (a banda verde): membri del personale di nazionalità svizzera di missioni diplomatiche permanenti e speciali, funzionari di nazionalità svizzera di organizzazioni internazionali;

Läittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi B

- Suurlähetykset ja pysyvät edustustot: edustuston päälikkö

- Kansainväliset organisaatiot: korkeimpaan johtoon kuuluva henkilö

Tämän kortin haltijalla on **diplomaattiasema**

Läittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi C

- Suurlähetytöt ja pysyvät edustustot: diplomaattikunnan jäsen
- Kansainväliset organisaatiot: johtava virkamies

Tämän kortin haltijalla on **diplomaattiasema**

Läittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi D

- Suurlähetytöt ja pysyvät edustustot: hallinnollisen ja teknisen henkilöstön jäsen (AT)

Tämän kortin haltijalla on **diplomaattiasema, lukuun ottamatta siviili- ja hallinto-oikeudellista koskematto-muutta, joka myönnetään ainoastaan virkatehtävien hoitamista varten**

- Kansainväliset organisaatiot: kansainvälisen organisaatioiden ammattihenkilöstöön kuuluva virkamies

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

Littorvaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi E

- Suurlähetytöt ja pysyvät edustustot: palveluhenkilöstön jäsen ja paikalta palkatun henkilöstön jäsen
- Kansainväliset organisaatiot: yleispalvelutehtävässä toimiva virkamies

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

Littorvaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi F

- Suurlähetytöt, pysyvät edustustot ja kansainväliset organisaatiot: henkilöstöön kuuluvan yksityisen kotitaloushenkilöstön jäsen

Tämän kortin haltijalla **ei ole lainkäytöllistä koskemattomuutta**

Liittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi G

— Kansainväliset organisaatiot: määräikainen virkamies ja lähetettyn henkilöstöön kuuluva

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

Liuttovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi H

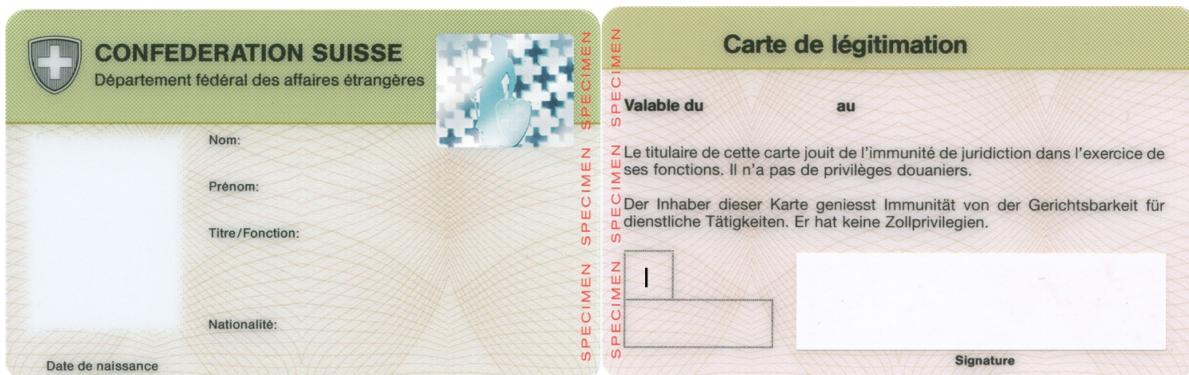
— Suurlähetystöt, konsuliedustustot, pysyvä edustustot ja kansainväliset organisaatiot: henkilö, jolle ei ole myönnetty erioikeuksia ja -vapauksia

Tämän kortin haltijalla **ei ole lainkäytöllistä koskemattomuutta eikä pääsyä Sveitsin työmarkkinoille**

Liuttovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi I

— Punaisen Ristin kansainvälinen komitea: henkilöstöön kuuluva

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään. Hänellä ei ole tullietuuksia**

Liittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi K

— Konsuliedustustot - korttityyppi K punainen: konsuliedustuston päällikkö ja virkamies

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

— Konsuliedustustot - korttityyppi K sininen: konsuliedustuston työntekijä

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

— Konsuliedustustot - korttityyppi K violetti: palveluhenkilöstön jäsen ja paikalta palkatun henkilöstön jäsen

Tämän kortin haltijalla **ei ole lainkäytöllistä koskemattomuutta**

- Konsuliedustustot - korttityyppi K valkoinen: konsuliedustoston päällikkönä toimiva kunnikonsuli

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

Liittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi L

- Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto: liiton työntekijä

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään. Hänellä ei ole tullietuuksia**

Liittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi P

- Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestö (CERN): CERNin tutkimushenkilöstön jäsen

Tämän kortin haltijalla on **lainkäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään**

Liittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi R

- Valtiollisia järjestöjä muistuttavien kansainvälisten järjestöjen tai muiden kansainvälisten elinten henkilöstön jäsenet, jotka eivät ole Sveitsin kansalaisia, ja perheenjäsenet, joille on myönnetty vastaava asema

Tämän kortin haltijalla ei ole lankäytöllistä koskemattomuutta

Liittovaltion ulkoministeriön myöntämä henkilökortti, tyyppi S

Henkilöstöön kuuluville Sveitsin kansalaisille myönnetään periaatteessa henkilökortti tyyppiä S, riippumatta siitä, mitä tehtäviä he hoitavat ulkomaanedustustossa tai kansainvälisessä organisaatiossa. Suurlähetystöjen ja konsuliedustustojen paikalta palkatuille työntekijöille, jotka ovat Sveitsin kansalaisia, ei myönnetä korttia. Kansainvälisten organisaatioiden määräaikaisille virkamiehille, jotka ovat Sveitsin kansalaisia, ei myönnetä korttia.

- Suurlähetystöt ja konsuliedustustot: henkilöstöön kuuluva Sveitsin kansalainen
- Pysyvä edustusto: henkilöstöön kuuluva Sveitsin kansalainen
- Kansainväiset organisaatiot: virkamies, joka on Sveitsin kansalainen

Tämän kortin haltijalla on lankäytöllinen koskemattomuus hänen hoitaessaan virkatehtäviään

Aiemmat julkaisut

EUVL C 247, 13.10.2006, s. 85

EUVL C 214, 20.7.2012, s. 4

EUVL C 153, 6.7.2007, s. 15

EUVL C 238, 8.8.2012, s. 5

EUVL C 64, 19.3.2009, s. 18

EUVL C 255, 24.8.2012, s. 2

EUVL C 239, 6.10.2009, s. 7

EUVL C 242, 23.8.2013, s. 13

EUVL C 304, 10.11.2010, s. 6

EUVL C 38, 8.2.2014, s. 16

EUVL C 273, 16.9.2011, s. 11

EUVL C 133, 1.5.2014, s. 2

EUVL C 357, 7.12.2011, s. 3

EUVL C 360, 11.10.2014, s. 5

EUVL C 88, 24.3.2012, s. 12

EUVL C 397, 12.11.2014, s. 6

EUVL C 120, 25.4.2012, s. 4

EUVL C 77, 27.2.2016, s. 5

EUVL C 182, 22.6.2012, s. 10

EUVL C 174, 14.5.2016, s. 12.

EUROOPAN TALOUSALUEESEEN LIITTYVÄT TIEDOTTEET

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

Kehotus huomautusten esittämiseen valtontukiasiasta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti

(2016/C 236/10)

EFTAn valvontaviranomainen ilmoitti tästä tiivistelmää seuraavilla sivuilla todistusvoimaisella kielellä toistetulla päätöksellä N:o 489/15/COL Norjan viranomaisille päätöksestään aloittaa valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, joka koskee edellä mainittua toimenpidettä.

Asianomaiset voivat esittää huomautuksensa toimenpiteestä kuukauden kuluessa tämän ilmoituksen julkaisemisesta seuraavaan osoitteeseen:

EFTA Surveillance Authority
Registry
Rue Belliard 35 / Belliardstraat 35
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Huomautukset toimitetaan Norjan viranomaisille. Huomautusten esittäjä voi pyytää kirjallisesti henkilöllisyttensä luottamuksellista käsiteltäväksi. Tämä pyyntö on perusteltava.

YHTEENVETO

Menettely

Norjan viranomaiset ilmoittivat 13 päivänä maaliskuuta 2014 päivätyllä kirjeellä vuosia 2014–2020 koskevasta alueellisesti eriytetyjen sosialiturvamaksujen järjestelmästä pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti⁽¹⁾. Ilmoituksen ja sen jälkeen toimitettujen tietojen⁽²⁾ perusteella valvontaviranomainen hyväksyi ilmoitetun tukijärjestelmän 18 päivänä kesäkuuta 2014 antamassaan päätöksessä N:o 225/14/KOL.

EFTAn tuomioistuin kumosi osittain 23 päivänä syyskuuta 2015 valvontaviranomaisen päätöksen asiassa E-23/14 Kimek Offshore AS v. ESA⁽³⁾.

Valvontaviranomainen pyysi Norjan viranomaisilta lisätietoja 15 päivänä lokakuuta 2015 päivätyllä kirjeellä⁽⁴⁾. Norjan viranomaiset vastasivat tietopyyntöön 6 päivänä marraskuuta 2015 päivätyllä kirjeellä⁽⁵⁾.

Toimenpiteen kuvaus

Yleisen eriytetyjen sosialiturvamaksujen järjestelmän tavoitteena on edistämällä työllisyyttä vähentää tai estää väestökatko Norjan harvimmin asutuilla alueilla. Toimintatukijärjestelmä kompensoi työllistämiskustannuksia alentamalla sosialiturvamaksuja tietyillä maantieteellisillä alueilla. Tuki-intensiteetti riippuu pääsääntöisesti siitä maantieteellisestä alueesta, jossa liiketoimintayksikkö on rekisteröitynyt. Norjan laki vaatii yrityksiä rekisteröimään alayksiköitä kaikkia erillisä liiketoimintoja varten⁽⁶⁾. Mikäli yritys harjoittaa erilaisia liiketoimintoja, on sen rekisteröitvä niitä varten erilliset alayksiköt. Erilliset yksiköt on lisäksi rekisteröitvä, mikäli toimintoja harjoitetaan eri maantieteellisillä alueilla.

⁽¹⁾ Asiakirjat nro 702438–702440, 702442 ja 702443.

⁽²⁾ Ks. päätöksen N:o 225/14/KOL 2 kohta, saatavilla verkossa osoitteessa http://www.eftasurv.int/media/state-aid/Consolidated_version_-Decision_225_14_COL_NOR_Social_Security_contributions_2014-2020.pdf

⁽³⁾ Ei vielä julkaistu.

⁽⁴⁾ Asiakirja nro 776348.

⁽⁵⁾ Asiakirjat nro 779603 ja 779604.

⁽⁶⁾ Laki oikeushenkilörekisteristä (LOV-1994-06-03-15).

Poiketen rekisteröintiä koskevasta pääsäännöstä järjestelmää sovelletaan myös yrityksiin, jotka on rekisteröity tukikelpoisen alueen ulkopuolella, jotka vuokraavat työntekijöitä tukikelpoiselle alueelle ja joiden työntekijät liikkuvat työssään tukikelpoisella alueella (tässä päättökseen jäljempänä 'liikkuvat palvelut'). Tämä on käsiteltävään olevassa päättökseen tarjasteltavana oleva poikkeussääntö. Järjestelmän kansallinen oikeusperusta on kansallisen vakuutuslain⁽¹⁾ kohta 23–2. Poikkeuksen kansallinen oikeusperusta on Norjan parlamentin 5 päivänä joulukuuta 2013 antaman päätkösen N:o 1482 kohta 1(4), jossa säädetään muun muassa verokantojen vahvistamisesta kansallisen vakuutuslain mukaisesti.

Poikkeusta sovelletaan ainoastaan silloin, kun työntekijä oleskelee vähintään puolet työpäivistään tukikelpoisella alueella. Alennettua verokantaa sovelletaan ainoastaan siihen työn osaan, joka suoritetaan tukikelpoisella alueella.

Toimenpiteen arviointi

Valvontaviranomaisen on arvioitava, soveltuuko poikkeussääntö ETA-sopimuksen toimintaan sen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla ja onko se valvontaviranomaisen antaman, vuosien 2014–2020 alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukainen (jäljempänä 'alueutukisuuntaviivat')⁽²⁾.

Aluetuki voi olla tehokasta edistääkseen heikommassa asemassa olevien alueiden taloudellista kehitystä ainoastaan silloin, kun se myönnetään lisäinvestointien tai taloudellisen toiminnan houkuttelemiseksi kyselisille alueille⁽³⁾. Alueellinen toimintatuki voi kuulua ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan vain, jos se myönnetään heikommassa asemassa olevien alueiden yritysten kohtaamien tiettyjen tai pysyvien haittojen lieventämiseen⁽⁴⁾.

Ei ole epäilystääkään siitä, etteikö järjestelmän maantieteellistä soveltamisalaan olisi rajoitettu heikommassa asemassa oleviin alueisiin. Tämän päättöksen soveltamisala rajoittuu poikkeussääntöön. Kyse on siitä, onko sääntö valtiontukisääntöjen mukainen. Säännön perusteella heikommassa asemassa olevien alueiden ulkopuolella rekisteröidyt ja järjestelmän piiriin kuuluvat yritykset voivat hyötyä järjestelmän tuesta siltä osin kuin ne harjoittavat taloudellista toimintaa heikommassa asemassa olevilla alueilla. Toisin sanoen, lieventääkö poikkeussääntö heikommassa asemassa olevien alueiden yritysten kohtaamia tiettyjä tai pysyviä haittoja?

Norjan viranomaisten on osoitettava väestökodon riski, joka kohdistuu alueeseen, johon ei sovelleta poikkeussääntöä⁽⁵⁾. Norjan viranomaiset ovat korostaneet poikkeussäännön hyödyttävän paikallisia yrityksiä. Ne voivat hankkia alhaisemmillä kustannuksilla erikoistunutta työvoimaa, jota ei muuten olisi saatavilla. Poikkeussääntö johtaa lisäksi liikkuvien palvelujen välisen kilpailun lisääntymiseen tukikelpoisilla alueilla. Tämä hyödyttää myöskin sellaisia paikallisia yrityksiä, jotka eivät tarjoa liikkuvia palveluja, sillä liikkuvien palvelujen alhaisemmat kustannukset tekevät tukikelpoisella alueella toimimisesta yrityksille houkuttelevampaa ja kannattavampaa. Järjestelmästä saatavan tuen käyttö on väillinen keino siinä mielessä, että sitä käytetään keinona vähentää ja ehkäistä väestökatoa vähentämällä työntekijöiden palkkaamisesta aiheutuvia kustannuksia. Ajatuksena tässä on, että työmarkkinat ovat tärkein tekijä asuinpaikan valinnassa.

Norjan viranomaiset ovat myös väittäneet, että tukikelpoisen alueen ulkopuolella rekisteröidyt yritykset palkkaavat ajoitain työntekijöitä tukikelpoisilta alueilta. Yritykset tarjoavat siis työpaikkoja, jotka osaltaan lisäävät palkkatuloja tukikelpoisilla alueilla, vaikkakin tilapäisesti. Tämä myös lisää taloudellista toimintaa. Norjan viranomaiset väittävät lisäksi, että työntekijät, jotka oleskelevat väliaikaisesti tukikelpoisilla alueilla, ostavat paikallisia hyödykkeitä sekä palveluita ja siten edistäävät paikallista taloutta. Tämä koskee erityisesti työntekijöitä, jotka matkustavat tukikelpoiselle alueelle erityisesti vähän pidemmäksi aikaa, sillä he todennäköisesti muun muassa yöpyvät hotelleissa ja syövät ravintoloissa. Norjan viranomaiset ovat arvioineet, että poikkeussäännöstä aiheutuva tuen määrä on kaksi prosenttia tuen kokonaismäärästä vuonna 2015. Viranomaiset korostavat tämän olevan epävarma arvio. Kaksi prosenttia on noin 19 miljoonaa euroa⁽⁶⁾. Valvontaviranomainen pyytää Norjan viranomaisia antamaan tarkempaa tietoa säännön taloudellisista vaikuttuksista.

Norjan viranomaiset eivät edellä mainittuja yleislouhteisia huomautuksia lukuun ottamatta ole osoittaneet väestökodon riskiä alueilla, joihin ei sovelleta poikkeussääntöä. Valvontaviranomaisen mukaan toimenpiteellä on aluetukisuuntaviivojen vaatimusten täyttämiseksi oltava vähäisen kasvun ylittävä vaikutukset väliaikaisten työllistymismahdollisuuksien ja kuluttamisen osalta tukikelpoisella alueella. Tämän perusteella valvontaviranomainen kehottaa Norjan viranomaisia toimittamaan lisätietoja, joilla voidaan osoittaa väestökodon riski, jos poikkeussääntö ei sovelleta.

⁽¹⁾ LOV-1997-02-28-19.

⁽²⁾ EUVL L 166, 5.6.2014, s. 44 sekä ETA-täydennysosa N:o 33, 5.6.2014, s. 1.

⁽³⁾ Aluetukisuuntaviivojen 6 kohta.

⁽⁴⁾ Aluetukisuuntaviivojen 16 kohta.

⁽⁵⁾ Aluetukisuuntaviivojen 43 kohta.

⁽⁶⁾ Perustuu ilmoitettuun vuoden 2013 talousarvioon, ks. valvontaviranomaisen päätkösen N:o 225/14/KOL 49 kohta.

Poikkeussäännön kilpailuun ja kauppaan kohdistuvan vaikutuksen osalta Norjan viranomaiset väittävät, että poikkeussääntö luo tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille heikommassa asemassa olevilla alueilla toimiville yrityksille, sillä se koskee yhtä lailla kaikkia ETA-alueelle sijoittuneita yrityksiä. Sääntö siis varmistaa sen, että voidaan välttää kohtuuton kilpailuun puuttuminen. Valvontaviranomainen katsoo tämän olevan myönteinen asia, kun otetaan huomioon aluetukisuuntaviivojen 3 ja 53 kohta. Tukikelpoisella alueella rekisteröidyt yritykset voivat kuitenkin yleensä kohdata pitkäaikaisempia ongelmia kuin yritykset, jotka vain lähetävät työntekijöitään työskenteleämään väliaikaisesti kyseiselle alueelle. Norjan viranomaiset väittävät, että tukikelpoisen alueen ulkopuolella rekisteröidyt yritykset voivat olla epäedullisemmassa kilpailuasemassa kuin paikalliset yritykset, joille ei aiheudu kuluja henkilöstön matkustamisesta ja yöpymisestä. Norjan viranomaiset eivät ole esittäneet tietoja tai perustelua tämän olettamuksen tueksi. Valvontaviranomainen kehottaa Norjan viranomaisia selventämään, miksei poikkeussäännöllä ole kohtuutomia kielteisiä vaikutuksia kilpailuun ja toimittamaan lisätietoja väitteen tueksi.

Norjan viranomaiset ovat korostaneet, että poikkeussäännöllä on ilmeinen kannustava vaikutus. Tuen kannustavaa vaikeutta ei voida kuitenkaan perustaa olettamuksen varaan. Vaikkei ole tarpeen antaa yksittäisiä todisteita siitä, että järjestelmästä saatava tuki vaikuttaa kannustavasti jokaiseen tuen saajaan ja saa heidät muuttamaan toimintatapaansa, on kannustavan vaikutuksen kuitenkin perustuttava ainakin yleisesti hyväksyttyn taloustheorian. Pelkkä viittaus väitettyyn ilmiselvytteen ei ole riittävä. Vaikka on totta, että tukikelpoisten alueiden ulkopuolella rekisteröityihin yrityksiin sovellettaa poikkeussääntö vähentää liikkuvien palveluiden työvoimakustannuksia tukikelpoisilla alueilla, eivät Norjan viranomaiset ole toimittaneet todisteita tai perusteita, joiden mukaan olisi todennäköistä, että ilman tukea kyseisen alueen taloudellinen toiminta vähensi merkittävästi niiden ongelmien vuoksi, jotka tuella on tarkoitus ratkaista⁽¹⁾.

Norjan viranomaiset ovat todenneet, että liikkuvia palveluita tuottavat yritykset voivat jossain määrin rekisteröidä alayksiköitä tukikelpoisella alueella. Yritykset ovat lisäksi velvollisia toimimaan näin silloin, kun vähintään yksi työntekijä työskentelee emoyksikölle erillisellä alueella, jota voidaan myös käyttää yrityksen vierailutilana.

Norjan viranomaiset väittävät, että mikäli tukikelpoisella alueella ei olisi liikkuvien palveluiden poikkeussääntöä, syntyisi perusteetonta erilaista kohtelua riippuen siitä, onko palveluita tarjoava yritys perustanut alayksikön tukikelpoiselle alueelle.

Ensinnäkin valvontaviranomaiselle ei ole selvää, mitä sisältyy vaatimukseen vähintään yhdestä palkatusta työntekijästä työskentelemässä emoyksikölle erillisellä alueella, jota voidaan myös käyttää yrityksen vierailutilana. Näin ollen valvontaviranomainen kehottaa Norjan viranomaisia selventämään kyseistä asiaa.

Toiseksi on todettava, että yhdenvertaisen kohtelun periaate on ETA-lainsäännön yleinen periaate. Tämä ei kuitenkaan voi sellaisenaan olla poikkeussäännön peruste, vaan poikkeussäännön on sovelluttava ETA-sopimuksen toimintaan.

Yhteenvetona voidaan todeta, että valvontaviranomaisella on asiaa koskevien tietojen puuttuessa epäilyksiä siitä, onko poikkeussääntö yhteensoviva ETA-sopimuksen toiminnan kanssa.

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY DECISION

No 489/15/COL

of 9 December 2015

opening a formal investigation into the exemption rule for ambulant services under the scheme on differentiated social security contributions 2014-2020

(Norway)

The EFTA Surveillance Authority ('the Authority'),

HAVING REGARD to:

the Agreement on the European Economic Area ('the EEA Agreement'), in particular to Article 61,

Protocol 26 to the EEA Agreement,

the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice ('the Surveillance and Court Agreement'), in particular to Article 24,

Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement ('Protocol 3'), in particular to Article 1(2) of Part I and Articles 4(4) and 6(1) of Part II,

⁽¹⁾ Aluetukisuuntaviivojen 71 kohta.

Whereas:

I. FACTS

1. Procedure

- (1) The Norwegian authorities notified the regionally differentiated social security contributions scheme 2014-2020 pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 by letter of 13 March 2014⁽¹⁾. On the basis of that notification and information submitted thereafter⁽²⁾, the Authority approved the notified aid scheme by its Decision No 225/14/COL of 18 June 2014.
- (2) By its judgment of 23 September 2015 in case E-23/14 *Kimek Offshore AS v ESA*⁽³⁾ the EFTA Court annulled, in part, the Authority's decision.
- (3) By letter dated 15 October 2015⁽⁴⁾, the Authority requested information from the Norwegian authorities. By letter dated 6 November 2015⁽⁵⁾, the Norwegian authorities replied to the information request.

2. The scheme as such is not the subject of the formal investigation

- (4) By its judgment the EFTA Court partly annulled the Authority's decision approving the aid scheme. The aid scheme as such is not subject to the renewed scrutiny carried out by the Authority in the present formal investigation. The subject of this formal investigation is merely the part of the scheme (an exemption rule for ambulant services) for which the Authority's approval was annulled.

3. The scheme

3.1 Objective

- (5) The objective of the general scheme on differentiated social security contributions as such is to reduce or prevent depopulation in the least inhabited regions in Norway, by stimulating employment. The operating aid scheme offsets employment costs by reducing the social security contribution rates in certain geographical areas. As a main rule, the aid intensities vary according to the geographical area in which the business unit is registered. The rules on registration are explained in greater detail below.

3.2 National legal basis

- (6) The national legal basis for the scheme as such is Section 23-2 of the National Insurance Act⁽⁶⁾. This provision sets out the employer's general obligation to pay social security contributions calculated on the basis of gross salary paid to the employee. According to paragraph 12 of that section, the Norwegian Parliament may adopt regionally differentiated rates, as well as specific provisions for undertakings within certain sectors. Thus, it is the National Insurance Act, in conjunction with the annual decisions of the Norwegian Parliament, that forms the national legal basis for the scheme.
- (7) For further detail on the aid scheme as such, reference is made to the Authority's Decision No 225/14/COL.

3.3 Rules on registration

- (8) As a main rule, aid eligibility depends on whether a business is registered in the eligible area. As noted above, the main rule of the scheme is that aid intensities vary according to the geographical area in which the business is registered.
- (9) Norwegian law requires undertakings to register sub-units for each separate business activity performed⁽⁷⁾. If an undertaking performs different kinds of business activities, separate sub-units must be registered. Moreover, separate units must be registered if the activities are performed in different geographical locations.
- (10) According to the Norwegian authorities, the 'separate business activity' criterion is met when at least one employee carries out work for the parent unit in a separate area, and the undertaking may be visited there. Each sub-unit forms its own basis for the calculation of the differentiated social security contribution, depending on their registered location. Thus, an undertaking registered outside the area eligible for aid under the scheme will be eligible for aid if, and in so far as, its economic activities are performed within a sub-unit located within the eligible area.

⁽¹⁾ Documents No 702438-702440, 702442 and 702443.

⁽²⁾ See paragraph 2 of Decision No 225/14/COL, available online: http://www.eftasurv.int/media/state-aid/Consolidated_version_-Decision_225_14_COL_NOR_Social_Security_contributions_2014-2020.pdf

⁽³⁾ Not yet reported.

⁽⁴⁾ Document No 776348.

⁽⁵⁾ Documents No 779603 and 779604.

⁽⁶⁾ LOV-1997-02-28-19.

⁽⁷⁾ The Act on the Coordinating Register for Legal Entities (LOV-1994-06-03-15).

3.4 Ambulant services – the measure under scrutiny

- (11) By way of exemption from the main rule on registration, the scheme also applies to undertakings registered outside the eligible area where they hire out workers to the eligible area and where their employees are engaged in mobile activities within the eligible area (for the purposes of this decision, this is referred to as 'ambulant services'). This is the exemption rule under scrutiny in the decision at hand. The national legal basis for that exemption is provided for by section 1(4) of the Norwegian Parliament's Decision No 1482 of 5 December 2013 on determination of the tax rates etc. under the National Insurance Act for 2014.
- (12) The exemption applies only when the employee spends half or more of his working days in the eligible area. Further, the reduced rate is only applicable for the part of the work carried out there. As a principal rule, the tax registration period is one calendar month.
- (13) This entails that if an employee of an Oslo-registered entity (Oslo is in Zone 1, an ineligible zone, where the rate therefore is the standard 14,1 %) completes 60 % of his work one calendar month in Vardø (which is in Zone 5 where the applicable rate is 0 %) and the rest in Oslo, the undertaking will be eligible for the zero-rate on the salary to be paid for the work carried out in Vardø, but not for the work carried out in Oslo.

4. The judgment of the EFTA Court

- (14) The EFTA Court annulled the Authority's decision in so far as it closed the preliminary investigation as regards the aid measure in section 1(4) of the Norwegian Parliament's Decision No 1482 of 5 December 2013 on determination of the tax rates etc. under the National Insurance Act for 2014. Section 1(4) is drafted in such a way as to conflate, together with the exemption rule (which is the subject of the present decision), an anti-circumvention measure designed to prevent undertakings from claiming aid under the scheme by virtue of simply registering their business within an area with a lower rate of social security contributions, even if they then proceed to conduct ambulatory activities or hire out their employees to work in an area with a higher rate. The anti-circumvention measure is not subject to the present procedure⁽¹⁾.

5. Comments by the Norwegian authorities

- (15) The Norwegian authorities argue that the exemption rule for ambulant services is compatible with the functioning of the EEA Agreement on the basis of its Article 61(3)(c) and that it is in line with the Authority's Guidelines on Regional State Aid for 2014-2020 (the RAG)⁽²⁾.
- (16) The Norwegian authorities have explained that the exemption rule accounts for about two percent of the total aid granted under the scheme for 2015. They stress that this calculation is based on uncertain estimates.
- (17) The Norwegian authorities have explained that in Norway, access to employment is the most influential factor when it comes to peoples' choice of residence. The social security contribution is as a main rule calculated on the basis of the rate applicable in the zone in which the employer is considered to carry out business activity. This rule is based on the premise that only undertakings performing economic activity in the eligible area should receive aid, and only to the extent that they are performing business activities in that area. This is a fundamental premise for the aid scheme.
- (18) Where a company is registered, is not, and should not be, decisive. There are many sectors that frequently provide ambulant services. As an example, it would be too burdensome to require all construction firms to register their activities locally wherever they were to carry out work in order to be eligible for reduced social security rates. Neither Article 61(3)(c) nor the RAG or the GBER⁽³⁾ contain requirements on where regional aid beneficiaries need to be registered. A formalistic approach where the registered location of the beneficiary is decisive in all cases has no basis in Article 61(3)(c). To the contrary, it would be difficult to reconcile with the RAG which focusses on whether the aid promotes economic activity in disadvantaged areas and not whether beneficiaries are registered within the area covered by the scheme. The underlying realities, i.e. whether the undertaking carries out economic activity within the eligible area, should be decisive. Furthermore, undertakings performing ambulant services can to some extent register sub-units in the eligible area. In the absence of the exemption rule for ambulant services in the eligible area, there would be an unjustified difference in treatment depending on whether the service providing undertaking had established a sub-unit in the eligible area.

⁽¹⁾ See Order of the EFTA Court of 23.11.2015 in Case E-23/14 INT Kimek Offshore AS v ESA (not yet reported).

⁽²⁾ OJ L 166, 5.6.2014, p. 44 and EEA Supplement No 33, 5.6.2014, p. 1.

⁽³⁾ The General Block Exemption Regulation (GBER). Commission Regulation (EU) No 651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014, p. 1), incorporated into the EEA Agreement by EEA Joint Committee Decision No 152/2014 (OJ L 342, 27.11.2014, p. 63 and EEA Supplement No 71, 27.11.2014, p. 61) at point 1j of Annex XV to the EEA Agreement.

- (19) The Norwegian authorities contend that the exemption rule contributes to an objective of common interest in a number of ways. They firstly note that undertakings in the eligible area can access, at a lower cost, specialised labour that would otherwise not be available. Secondly, the rule leads to increased competition between ambulant services in eligible areas. This is beneficial for local undertakings, other than those providing ambulant services, as lower costs for ambulant services make it more attractive and more profitable to run a business in the eligible area. Thirdly, employees with a temporal stay in the eligible area will buy local goods and services and thereby contribute to the local economy. This applies in particular to employees commuting to the location especially in the short or medium term as they are likely to stay in hotels, eat in restaurants etc. Fourthly, undertakings located in central areas may also hire personnel residing in the area where the ambulant services are performed. Even if the jobs are temporary in nature, they will contribute to increased wage income in the eligible regions, which also stimulates economic activity. Finally, undertakings registered outside the eligible zone may have a competitive disadvantage compared to local firms due to *i.a.* costs of transporting and lodging of personnel.
- (20) In the view of the Norwegian authorities, it is evident that the exemption rule has an incentive effect as it reduces labour costs for ambulant services.
- (21) Finally, the Norwegian authorities stress that the exemption rule creates a level playing field for all undertakings active in the disadvantages areas. The rule applies equally to any EEA-based undertaking. This ensures that undue adverse effects on competition are avoided.

II. ASSESSMENT

1. The presence of state aid

- (22) Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:
- 'Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement.'*
- (23) This implies that a measure constitutes state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement if the following conditions are cumulatively fulfilled: (i) there must be an intervention by the state or through state resources, (ii) that intervention must confer a selective economic advantage on the recipients, (iii) it must be liable to affect trade between EEA States and (iv) it must distort or threaten to distort competition.
- (24) In Decision No 225/14/COL, the Authority concluded that the scheme on differentiated social security contributions 2014-2020 constitutes an aid scheme. The Authority refers to its reasoning in paragraphs 68-74 of that decision. The exemption rule for ambulant services is part of the provisions providing for that aid scheme. It increases the scope of the scheme in the sense that it widens the circle of potential beneficiaries to undertakings that are not registered in the eligible areas. As with the other aid granted under the scheme, extending the scheme to the undertakings registered outside of the eligible areas results in state resources conferring selective advantages on undertakings. These advantages are liable to affect trade and distort competition.

2. Procedural requirements

- (25) Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3: '*the EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid. ... The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision*'.
- (26) The Norwegian authorities implemented the exemption rule after the Authority approved it by Decision No 225/14/COL. With the annulment of the Authority's approval of the rule by the EFTA Court, the aid has become unlawful.

3. Compatibility of the aid

- (27) The Authority must assess whether the exemption rule is compatible with the functioning of the EEA Agreement on the basis of its Article 61(3)(c) in line with the RAG.
- (28) The exemption rule for ambulant services entitles undertakings that are not registered in the eligible area to benefit from reduced social security charges when and to the extent that they carry out economic activities in the registered area. Neither Article 61(3)(c) EEA nor the RAG (nor the regional aid rules in the GBER) formally require that regional aid beneficiaries are registered in the assisted areas.
- (29) Regional aid can be effective in promoting the economic development of disadvantaged areas only if it is awarded to induce additional investment or economic activity in those areas ⁽¹⁾. Regional operating aid can only fall under Article 61(3)(c) EEA if it is awarded to tackle specific or permanent handicaps faced by undertakings in disadvantaged regions ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Para. 6 of the RAG.

⁽²⁾ Para. 16 of the RAG.

- (30) There is no question that the geographical scope of the scheme as such is restricted to disadvantaged regions. The scope of this decision is limited to the exemption rule. The question is whether that rule, which entails that undertakings registered outside the disadvantaged regions covered by the scheme can benefit from aid under the scheme to the extent that they carry out economic activities in the disadvantaged regions is compatible with the state aid rules. In other words, does the exemption rule tackle specific or permanent handicaps faced by undertakings in the disadvantaged regions?
- (31) It is for the Norwegian authorities to demonstrate the risk of depopulation in the absence of the exemption rule⁽¹⁾. The Norwegian authorities have underlined the benefits of the exemption rule for local undertakings. They can access, at a lower cost, specialised labour that would otherwise not be available. Moreover, the exemption rule leads to increased competition between ambulant services in the eligible areas, which again is beneficial for local undertakings (other than those providing ambulant services) since lower costs for ambulant services make it more attractive and more profitable to run a business in the eligible area. The use of aid under the scheme is an indirect tool in the sense that it is used to reduce the cost of employing workers as a measure to reduce or prevent depopulation. The idea is that the labour market is the most important factor influencing where people live.
- (32) The Norwegian authorities have further argued that the firms registered outside the eligible area occasionally will hire workers in the eligible areas. Thereby the firms will provide jobs that, although of a more temporary nature, will nevertheless contribute to increased wage income in the eligible regions. This also stimulates economic activity. The Norwegian authorities furthermore argue that employees who temporarily stay in the eligible area will buy local goods and services and thereby contribute to the local economy. This applies in particular to employees commuting to the location especially on short or medium term as they are likely to stay in hotels, eat in restaurants, etc. The Norwegian authorities have estimated the amount of aid resulting from the exemption rule to be two percent of the total aid for 2015 which they stress is an uncertain estimate. Two percent amounts to approximately EUR 19 million⁽²⁾. The Authority invites the Norwegian authorities to provide more precise information about the financial effect of the rule.
- (33) Apart from the above remarks of a general nature, the Norwegian authorities have not demonstrated the risk of depopulation of the relevant area in the absence of the exemption rule. It is the view of the Authority that a measure, in order to meet the requirements of the RAG, must have effects exceeding a marginal increase of temporary employment possibilities and spending in the eligible area. On this basis, the Authority invites the Norwegian authorities to provide more information to demonstrate the risk of depopulation in the absence of the exemption rule.
- (34) In terms of effect on competition and trade of the exemption rule, the Norwegian authorities argue that the exemption rule creates a level playing field for all undertakings active in the disadvantaged areas as it applies equally to any EEA-based undertaking. The consequence is that it ensures that undue adverse effects on competition are avoided. It is the view of the Authority that this is a positive feature in light of paras. 3 and 53 of the RAG. However, the undertakings registered within the eligible area may, in general, face more permanent difficulties than the undertakings that merely send their employees to work in the area on a non-permanent basis. The Norwegian authorities argue that undertakings registered outside the eligible zone may have a competitive disadvantage compared to local firms due to *i.a.* costs of transporting and lodging of personnel. The Norwegian authorities have not presented any data or further reasoning to back up this assumption. The Authority invites the Norwegian authorities to further clarify why it is that the exemption rule does not have undue adverse effects on competition and to submit further information to back this up.
- (35) The Norwegian authorities have stressed that it is evident that the exemption rule has an incentive effect. Incentive effect of an aid cannot merely be assumed. While it is not necessary to provide individual evidence that aid under a scheme provides each beneficiary with an incentive, on an individual basis, to carry out an activity it would not otherwise have carried out, the incentive effect must, at the least, be based on sound economic theory. It is not sufficient merely to refer to an alleged obviousness. While it is true that the exemption rule for companies registered outside the eligible areas reduces labour costs for ambulant services in the eligible areas, the Norwegian authorities have not provided evidence or arguments to the effect that it is likely that, in the absence of aid, the level of economic activity in the area would be significantly reduced due to the problems that the aid is intended to address⁽³⁾.
- (36) The Norwegian authorities have explained that undertakings performing ambulant services to some extent can register sub-units in the eligible area. Moreover, they are required to do so when at least one employee carries out work for the parent unit in a separate area, and the undertaking may be visited there.
- (37) The Norwegian authorities argue that in the absence of the exemption rule for ambulant services in the eligible area, there would be an unjustified difference in treatment depending on whether the service providing undertaking had established a sub-unit in the eligible area.

⁽¹⁾ Para. 43 of the RAG.

⁽²⁾ Based on the notified 2013 budget, see para. 49 of the Authority's Decision No 225/14/COL.

⁽³⁾ Para. 71 of the RAG.

- (38) Firstly, it is not clear to the Authority what the requirement that 'at least one employee carries out work for the parent unit in a separate area, and the undertaking may be visited there' entails. The Authority therefore invites the Norwegian authorities to clarify this.
- (39) Secondly, the principle of equal treatment is a general principle of EEA law. However, this cannot in and of itself serve as a basis to justify the exemption rule. The exemption rule must itself be compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (40) In conclusion, the absence of the relevant information, as described above, leads the Authority to have doubts about the compatibility of the exemption rule with the functioning of the EEA Agreement.

4. Conclusion

- (41) As set out above, the Authority has doubts as to whether the exemption rule for ambulant services under the scheme on differentiated social security contributions 2014-2020 is compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (42) Consequently, and in accordance Article 4(4) of Part II of Protocol 3, the Authority is obliged to open the formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3. The decision to open a formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority, which may conclude that the measure is compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (43) The Authority, acting under the procedure laid down in Article 1(2) of Part I of Protocol 3, invites the Norwegian authorities to submit, by 10 January 2016 their comments and to provide all documents, information and data needed for the assessment of the compatibility of the measure in light of the state aid rules.
- (44) The Authority reminds the Norwegian authorities that, according to Article 14 of Part II of Protocol 3, any incompatible aid unlawfully granted to the beneficiaries will have to be recovered, unless this recovery would be contrary to a general principle of EEA law, such as the protection of legitimate expectations.

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

The formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 is opened into the exemption rule for ambulant services under the scheme on differentiated social security contributions 2014-2020.

Article 2

The Norwegian authorities are invited, pursuant to Article 6(1) of Part II of Protocol 3, to submit their comments on the opening of the formal investigation procedure by 10 January 2016.

Article 3

The Norwegian authorities are requested to provide by 10 January 2016, all documents, information and data needed for assessment of the compatibility of the aid measure.

Article 4

This Decision is addressed to the Kingdom of Norway.

Article 5

Only the English language version of this decision is authentic.

Done in Brussels, on 9 December 2015

For the EFTA Surveillance Authority

Sven Erik SVEDMAN

President

Helga JÓNSDÓTTIR

College Member

Kehotus huomautusten esittämiseen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti valtiontukiasiasta, joka koskee Hurtigruten ASA:lle Hurtigrutenin meriliikenepalveluiden kaudelle 2012–2019 tekemän rannikkosopimuksen nojalla mahdollisesti myönnettyä tukea

(2016/C 236/11)

EFTAn valvontaviranomainen aloitti 9. joulukuuta 2015 tehdyllä, tästä tiivistelmää seuraavilla sivuilla todistusvoimaisella kieellä toistetulla päätöksellä N:o 490/15/KÖL valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun menettelyn. Jäljennös päätöksestä on toimitettu Norjan viranomaisille.

EFTAn valvontaviranomainen kehottaa EFTA-valtioita, EU:n jäsenvaltioita ja muita asianomaisia lähettämään kyseistä toimenpidettä koskevat huomautuksensa kuukauden kuluessa tämän ilmoituksen julkaisemesta seuraavaan osoitteeseen:

EFTA Surveillance Authority
Registry
Rue Belliard 35 / Belliardstraat 35
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Huomautukset toimitetaan Norjan viranomaisille. Huomautusten esittäjä voi pyytää kirjallisesti henkilöllisyttensä luottamuksellista käsittelyä. Tämä pyyntö on perusteltava.

YHTEENVETO

Tausta

Hurtigruten ASA, jäljempänä 'Hurtigruten', tarjoaa kuljetuspalveluja järjestämällä yhdistettyjä henkilö- ja tavarakuljetuskuria Norjan rannikkomerellä Bergenistä Kirkkoniemeen (Kirkenes).

Tarjouspyyntömenettelyn jälkeen palvelujen hankintaa Norjan rannikkomerellä Bergen–Kirkkoniemi-reitillä 1. tammikuuta 2012–31. joulukuuta 2019 välistä ajalla koskeva sopimus (jäljempänä 'HA-sopimus') allekirjoitettiin Hurtigrutenin kanssa 13. huhtikuuta 2011. Sopimuksen nojalla Hurtigruten liikennöi päivittäin ympäri vuotisesti 32:eenviennalla määritetyyn käyntisatamaan Bergenin ja Kirkkoniemen välillä. Reiteille Tromsø–Kirkkoniemi ja Kirkkoniemi–Tromsø tarjotaan myös rahtiliikenepalveluja. Liikennöintiä on harjoitettava tiettyjen kapasiteettia ja aluksia koskevien vaatimusten mukaisesti, mistä on määritetty sopimuksessa. Rannikkoreitillä käytettävässä aluksissa on oltava vähintään 320 hengen matkustajakapasiteetti, makuupaikat 120 matkustajalle ja 150 EUR-kuormalavan rahtikapasiteetti rahtitilassa, jossa on normaali kuormakorkeus. Alusten on myös täytettävä tarjouseritelmän 4.4 jakson mukaiset oikeudelliset ja tekniset vaatimukset.

Norjan viranomaiset maksavat HA-sopimuksen kattamista palveluista korvausta yhteensä 5 120 miljoonaa Norjan kruunua sopimuksen kahdeksan vuoden voimassaolon ajan.

Myönnettyyn korvaukseen liittyvän valtiontuen arviointi

Valtiontuen arvioinnissa ainoa selvitettävä kysymys on se, antiko sopimus Hurtigrutenille perusteetonta valikoivaa taloudellista etua.

Hurtigrutenin saama valikoiva taloudellinen etu

Valvontaviranomainen arvoo Altmark-tuomiolla (⁽¹⁾) esitettyä neljää edellytystä ja totesi, että tässä vaiheessa mikään niistä ei näyttä täytyväni. Näin ollen Hurtigruten on saanut ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoittettua valikoivaa etua.

Ensimmäinen edellytys on se, että julkisen palvelun velvoite on määriteltävä selkeästi. Valvontaviranomainen epäilee, voiko Norja luokitella HA-sopimuksen 4–2 jakson vaatimusta varakapasiteetista yleistä taloudellista etua koskevaksi

(¹) Tuomio asiassa C-280/00 Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (Altmark), EU:C:2003:415, 87–93 kohta.

palveluksi. Valvontaviranomainen kehottaa Norjan viranomaisia toimittamaan objektiiviset perustelut julkisen palvelun velvoitteen tarpeesta ja ottamaan huomioon kaupallisen matkustajaliikenteen kausivaihtelut.

Mitä tulee toiseen edellytykseen sekä korvauksen laskentaparametreihin, jotka on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi, valvontaviranomainen epäilee tässä vaiheessa sitä, kytkeytyvätkö vaatimukset varakapasideetista julkisen palvelun velvoitteeseen liittyviin tosiasiallisin matkustajalukuihin. Esimerkiksi minkäänlaista objektiivista ja avointa menetelmää ei ole ollut käytössä kustannusten laskemiseksi etukäteen matkustajakilometriä kohti. Hurtigruten on laatinut erillisen talousarvion, joka sisältää kaikki julkisen palvelun velvoitteeseen kuuluvien reittien kustannukset ja tulot. Tässä erillisessä kirjanpidossa ei kuitenkaan pyritä etukäteen määrittämään korvauksen parametrejä, jotka ovat suoraan yhteydessä Hurtigrutenille aiheutuneisiin todellisiin tappioihin ja kustannuksiin (kapasiteetti- ja matkustajakustannukset).

Kolmannen edellytyksen osalta valvontaviranomainen ilmaisee epäilyksensä siitä, ovatko Norjan viranomaiset varmistaneet, että myönnnetty korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon toiminnasta saatut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämistä saatava kohtuullinen voitto.

Valvontaviranomainen ei voi tässä vaiheessa sulkea pois sitä mahdollisuutta, että Hurtigrutenille on maksettu liian suuria korvauksia julkisen palvelun tarjoamisesta. Valvontaviranomainen arvioi tässä alustavassa päätelässään seuraavia näkökohtia:

- i) Hurtigruten ei varaa kapasiteettia julkisen palvelun piiriin kuuluville matkustajille, vaan myy sitä risteilymatkustajille säilyttäen julkisen palvelun korvauksen samalla tasolla.
- ii) Korvaus julkisen palvelun tarjoamisesta on kasvanut huomattavasti verrattuna edelliseen sopimuskauteen.
- iii) Hurtigruten saa edelleen korvausta palveluista, joita ei ole annettu.
- iv) Hurtigruten pyrkii edelleen saamaan alennuksia satamamaksuista ja säilyttämään silti julkisen palvelun korvauksen samalla tasolla.

Neljäs edellytys koskee tarjouskilpailumenettelyn käynnistämistä tai vertailua tehokkaan toimijan kanssa. Valvontaviranomainen toteaa, että tarjouskilpailussa saatiiin yksi ainoa tarjous (Hurtigrutenilta) ja epäilee tässä vaiheessa, voidaanko tällaista menettelyä pitää riittävänä varmistamaan julkisyhteisön kannalta vähäisimmät kustannukset. Näin on erityisesti siksi, että Hurtigrutenilla oli merkittävä kilpailuetu, joka vahvisti sen asemaa tarjouskilpailussa, koska sillä oli jo hallussaan tarjouseritelmän vaatimuksiin mukautettavissa olleita aluksia.

Tarjouseritelmässä esitettiin kolme vaihtoehtoa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi. Tämä näyttäisi viittaavan siihen, että vaihtoehdosta ja painotusperusteista oli olemassa muutakin tietoa. Koska tällaista tietoa ei esitetty tarjouskilpailuasiakirjoissa, valvontaviranomainen epäilee, kannustiko tarjouskilpailu, sellaisena kuin se toteutettiin, muita mahdollisia tarjoajia Hurtigrutenin lisäksi tekemään tarjousta kolmen eri vaihtoehdon vaatimusten mukaisesti ja eri vaihtoehdosta kuin siitä, joka lopulta valittiin.

Norjan viranomaiset eivät ole esittäneet tietoja vertailusta tehokkaan toimijan kanssa.

ETA-markkinoille soveltuvuuden arvointi

Meriliikenteen julkisesta palvelusta maksettavan korvauksen soveltuvuutta arvioidaan ETA-sopimuksen 59 artiklan 2 kohdan ja julkisesta palvelusta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevien valvontaviranomaisen puitteiden (jäljempänä 'valtiontukipuitteet')⁽²⁾ perusteella.

⁽²⁾ Saatavilla osoitteessa <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI---Framework-for-state-aid-in-the-form-of-public-service-compensation.pdf>

Valtiontukipuiteissa vahvistettuja periaatteita sovelletaan julkisesta palvelusta maksettavaan korvaukseen ainoastaan silloin, kun korvaus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen annetun komission päätöksen 2012/21/EU⁽³⁾ (yleisiä taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskeva päätös) soveltamisalan ulkopuolelle kuuluvaa valtiontukea.

Valvontaviranomainen ei ole saanut Norjan viranomaisilta tietoja soveltuuusnäkökohdista ja epäilee siksi tässä vaiheessa HA-sopimuksen soveltuutta ETA-sopimuksen toimintaan.

Päätelmät

Edellä esitetyjen seikkojen perusteella valvontaviranomainen on päättänyt aloittaa valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn. Asianomaisia kehotetaan esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa päivästä, jona tämä ilmoitus julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY DECISION

No 490/15/COL

of 9 December 2015

opening the formal investigation procedure on the Coastal Agreement for Hurtigruten Maritime Services 2012-2019

(Norway)

[NON-CONFIDENTIAL VERSION]

The EFTA Surveillance Authority ('the Authority'),

HAVING REGARD to:

the Agreement on the European Economic Area ('the EEA Agreement'), in particular to Articles 59(2) and 61,

Protocol 26 to the EEA Agreement,

the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice ('the Surveillance and Court Agreement'), in particular to Article 24,

Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement ('Protocol 3'), in particular to Article 1 of Part I and Articles 4(4), 6 and 13 of Part II,

Whereas:

I. FACTS

1. Procedure

- (1) On 28 April 2014 the Authority received by e-mail a complaint about alleged incompatible aid to Hurtigruten ASA ('Hurtigruten') under the Coastal Agreement for the Bergen – Kirkenes route ('Hurtigruten Agreement' or 'HA') for the period 1 January 2012 to 31 December 2019.
- (2) A second complaint referring to the same Coastal Agreement was received on 9 July 2014. The two complaints are independent, but there are certain overlapping issues. Given that both complaints refer to the same HA, the present decision will treat them jointly and refer to them as 'the complaints' (reference will also be made to 'the complainants') throughout the text.
- (3) By letter dated 13 June 2014 (supplemented by a subsequent letter of 10 July 2014), the Authority requested information from the Norwegian authorities. By letter dated 22 September 2014, the Norwegian authorities replied to the information request. An additional request for information was sent to the Norwegian authorities on 21 November 2014, to which the Norwegian authorities replied by letter dated 16 January 2015.

⁽³⁾ EUVL L 7, 11.1.2012, s. 3, sisällytetty ETA-sopimuksen liitteessä XV olevaan 1h kohtaan.

2. Background – the Hurtigruten Agreement

- (4) Hurtigruten operates transport services consisting of the combined transport of persons and goods along the Norwegian coast from Bergen to Kirkenes, as illustrated in the diagram below:

Diagram 1 – The Bergen – Kirkenes coastal route

- (5) The operation of the service for parts of the period 1 January 2005 to 31 December 2012 was the subject of the Authority's Decision No 205/11/COL.⁽⁴⁾ In that Decision the Authority concluded that the measures involved entailed state aid that was incompatible with the functioning of the EEA Agreement in so far as they constituted a form of overcompensation for a public service obligation, and ordered the recovery of the aid.
- (6) The operation of the service for the period 1 January 2012 to 31 December 2019 was the subject of a tender procedure initiated on 30 June 2010, when the tender specifications were published on Doffin (online database for public procurement).⁽⁵⁾
- (7) Following this tender procedure, and on the basis of a bid submitted on 8 November 2010, a contract for the procurement of services for the Bergen – Kirkenes coastal route for the period 1 January 2012 to 31 December 2019 was signed with Hurtigruten on 13 April 2011. Under this contract, Hurtigruten shall perform daily sailings throughout the year with calls at 32 intermediate defined ports between Bergen and Kirkenes. For the Tromsø – Kirkenes and Kirkenes – Tromsø routes, freight transport shall also be provided. The services shall be operated in line with certain capacity and vessel requirements, as stipulated in the contract. Vessels used on the coastal route shall as a minimum have a passenger capacity for 320 passengers, berth capacity in cabins for 120 passengers and freight capacity for 150 euro pallets in a cargo hold with a normal load height. They shall also meet legal and technical requirements as indicated in section 4.4 of the tender specifications.
- (8) The maritime services for the Bergen – Kirkenes route are based on maximum fares as regards port-to-port passengers (i.e. public service passengers), which must be approved by the Norwegian authorities. According to the HA, “[p]ort-to-port passengers” are passengers who purchase tickets for travelling on a chosen route in accordance with the normal tariff, with any supplement for cabins and/or meals at their option. Prices for supplementary services must correspond to published prices for the selected standard of cabin and meal. The overall price must in such cases equal the sum of the ticket price and individual prices of the selected supplementary services.’ An approved fare is taken to mean the normal fares tariff that applied on this route on 1 October 2004, adjusted in line with the Consumer Price Index. Any subsequent changes to the normal tariff must be approved by the Norwegian authorities.

⁽⁴⁾ OJ L 175, 5.7.2012, p. 19 and EEA Supplement No 37, 5.7.2012, p. 1. See also Joined Cases E-10/11 and E-11/11 *Hurtigruten* [2012] EFTA Ct. Rep. 758, upholding the Authority's Decision.

⁽⁵⁾ See www.doffin.no.

- (9) For other passengers, Hurtigruten is free to set its prices. According to the HA, “[o]ther passenger” are those who are not “port-to-port passengers”. In other words, they are passengers who purchase travel products for specific routes, defined by the supplier, and which include at least one overnight cabin stay and at least one meal on board, where the supplier has published a combined price for the items included and which cannot be broken down into the individual published prices for the same items, including that the passengers will not be entitled to defined discounts on the travel component of the product. Other passengers also include those purchasing a travel product, defined by the supplier, with at least the above-mentioned supplementary services at a combined price, specified per day, but where the passengers themselves select the route where these conditions apply.⁶ The same applies to cabin and meal prices, as well as to freight transport.
- (10) For the services covered by the HA, the Norwegian authorities pay a total compensation of NOK 5120 million for the eight years' duration of the agreement, expressed in 2011 prices, in accordance with Statistics Norway's cost index for domestic sea transport.⁷ The compensation allocation for each individual year is as follows:

Table 1 – Annual Compensation under the HA

2012	NOK 700 million
2013	NOK 683 million
2014	NOK 666 million
2015	NOK 649 million
2016	NOK 631 million
2017	NOK 614 million
2018	NOK 597 million
2019	NOK 580 million

- (11) According to the HA, Hurtigruten is obliged to keep separate accounts for the activities on the Bergen – Kirkenes route and other activities and routes outside the scope of the HA.⁸ In addition, Hurtigruten is obliged to keep separate accounts for the public service obligation routes ('PSO routes') of the Bergen – Kirkenes main coastal route and the commercial part of the same route.

3. The complaints⁹

- (12) Both complainants have requested confidential treatment.
- (13) The complainants' argument that Hurtigruten receives state aid in the form of overcompensation, violating thus Articles 61 and 59 of the EEA Agreement, is centred around the following allegations:
1. The compensation for providing the PSO routes has increased substantially as compared to the previous contract period.
  2. Hurtigruten continues to receive compensation for services that are not rendered:
    - a. Hurtigruten has cancelled all sailings to and from the port of Mehamn from 6 January 2014 onwards without any objective justification or professional verification, after having itself partially demolished the terminal quay in April 2012, which Hurtigruten was actually using to dock for over 20 months. At the same time, the corresponding compensation granted by the Norwegian authorities has not been reduced, enabling Hurtigruten to receive monthly cost savings amounting to NOK 314 500. As a result, both the second and third Altmark conditions would not be fulfilled. The second condition is not fulfilled because the Norwegian authorities have not established a framework or policy for objectively and professionally evaluating loss of service after technical or operational claims by the company, and have not engaged any agency to verify the contested claims. The third condition would not be fulfilled, according to the complainants, because Hurtigruten is paid full compensation for PSO routes where it enjoys a substantial cost reduction as a result of the interruption of the services.
    - b. Numerous complaints from several ports and regional authorities regarding frequent and arbitrary Hurtigruten cancellations have been dismissed by the Norwegian authorities and have not resulted in any reduction of the compensation. According to the complainants, certain ports are especially plagued by cancellations due to low passenger numbers and low profitability, especially during the winter season.

⁽⁶⁾ If Statistics Norway's cost index is unavailable, Statistics Norway's Consumer Price Index would be used.

⁽⁷⁾ As mentioned in the Authority's Decision No 205/11/COL '*in addition to the service covered by the Hurtigruten Agreement, Hurtigruten is a commercial operator and offers round trips, excursions, and catering on the route Bergen – Kirkenes. Moreover, in connection with this route, Hurtigruten also provides transport services in the Geiranger fjord, outside the scope of the Hurtigruten Agreement. Furthermore, Hurtigruten operates a number of different cruises in different European states, Russia, Antarctica, Spitsbergen and Greenland'*', section 1.2.

⁽⁸⁾ Doc Nos 748323 and 715314.

The complainants particularly question the *force majeure* definition of section 8 of the HA referring to 'extreme weather conditions' without the use of objective criteria.⁽⁹⁾ They also refer to such conditions as not constituting *force majeure* in line with section 8 of the HA, which particularly states that '[o]bstacles that the contracting party should have considered upon entering into the agreement, or could reasonably be expected to avoid or circumvent, shall not be considered to constitute *force majeure*'. At the same time, the complainants question Hurtigruten's discretion to abuse the absolute sovereignty of the master of the ship, when justifying cancellations that are not due to scheduled maintenance or technical reasons pursuant to section 4-1(3) of the HA.

In conclusion, the complainants submit that the cancellations that do not result in any reduction of the compensation have an adverse effect on the performance of the PSO routes and do not fulfil the second and third *Altmark* conditions.

3. Hurtigruten has shown reluctance to pay port fees, rent and service charges. It stopped paying from January 2014 until May 2014. Furthermore, it attempts to secure special price agreements and seeks repayments of such costs from all relevant ports going back to 2011, while maintaining the public service compensation at the same level.
4. Hurtigruten does not reserve capacity for public service passengers, but rather sells the berth capacity to cruise passengers. Hence, Hurtigruten is paid twice for the same capacity, which provides it with an advantage of NOK 50 to 100 million per year.

4. Comments by the Norwegian authorities⁽¹⁰⁾

- (14) On the allegation that the compensation for the PSO routes under the HA is much higher than under the former agreement of 2005-2012, the Norwegian authorities submit that this reflects the actual costs of running the service with the conditions set in the tender specifications. In this regard, it is also submitted that Hurtigruten suffered considerable losses in the period 2005-2010 while running its PSO routes.
- (15) Nevertheless, as there was only one bid after the call for tenders, the Norwegian authorities made use of their right to initiate subsequent negotiations, resulting in the reduction of the compensation by NOK [400 - 1200] million in relation to the initial offer, i.e. from NOK [6320 – 5520] million to NOK 5120 million.
- (16) Concerning the allegations regarding Hurtigruten cancellations not resulting in any reduction of the compensation, the Norwegian authorities submit that the HA indeed foresees, in section 3, cancellations within the agreed quotas for technical reasons or cultural events, or due to extraordinary weather conditions in line with the *force majeure* clause of section 8, which do not lead to reductions in the compensation nor to liquidated damages.⁽¹¹⁾ It is submitted that the benefit gained by Hurtigruten in 2012 and 2013 by not having the compensation reduced in case of extreme weather conditions is significantly lower than a proportional part of the reduction in compensation of NOK [400 – 1200] million so far (i.e. the benefit was NOK [14 – 19] million in 2012 and around NOK [16 – 22] million in 2013).
- (17) As regards in particular the cancellations due to extreme weather conditions, the Norwegian authorities note that the guiding principle is the safety of the passengers, the crew and the ship, irrespective of whether such conditions are expected. Moreover, also in accordance with section 135 of the Norwegian Maritime Act of 24 June 1994 no. 39, the master of the vessel has the sole responsibility and absolute sovereignty when deciding to avoid servicing ports of call due to extreme weather conditions.
- (18) Nevertheless, the HA also provides in section 9.2 that cancellations for other reasons, including cancelled calls at ports, will result in reduced compensation and possible liquidated damages (or claim for compensation in cases of negligence or intent)⁽¹²⁾.
- (19) In any case, according to the Norwegian authorities, the cancellations do not represent savings for the company as such cancellations involve several additional costs in changing the passengers' bookings, and finding alternative transportation of passengers and cargo.

⁽⁹⁾ The complainants point to the fact that in the call for tender for the 2005-2012 contract period *force majeure* as a result of extreme weather conditions was defined as wind speeds over 25 m/s (full storm). However, in the current HA, 'extreme weather conditions' are defined as 'conditions where ocean and/or wind conditions are such that the ship's captain judges it to be unsafe to continue the sailing and/or arrive at a specific port'. This, according to the complainants, has resulted in the majority of the cancellations during the period 2012-2013 in select ports to have occurred at wind conditions below 15 m/s.

⁽¹⁰⁾ Doc Nos 723002 and 742652.

⁽¹¹⁾ The Norwegian authorities submit that according to Hurtigruten's reports, ships were out of production for 171 operating days in 2012 and 186.7 operating days in 2013 due to maintenance and unforeseen operational disturbances, for 5 operating days in 2012 and 12.8 operating days in 2013 due to the ships being used for cultural or similar activities, and finally for 87 operating days in 2012 and 99.8 operating days in 2013 due to extraordinary weather conditions.

⁽¹²⁾ On 12 December 2014, Hurtigruten paid back to the Norwegian authorities the amount of NOK [24 – 32] million due to cancellations in 2012 and 2013.

- (20) In reference to the cancellation of services to the port of Mehamn, the Norwegian authorities consider that the decision to leave out the port of Mehamn as from January 2014 and until the port was repaired, was a result of a risk assessment made by Hurtigruten, taking into account the challenging port and weather conditions in line with the *force majeure* provision of section 8 of the HA. The passengers were informed in advance and a land-based transport of cargo was also established between Mehamn and Kjøllefjord. The question of reduction of compensation must be assessed in line with the *force majeure* provision of section 8 of the HA, pursuant to the accounting and other reporting requirements of section 4-4 of the HA. The repairs of the port of Mehamn were completed on 9 September 2014, and Hurtigruten has resumed its sailing.
- (21) As far as the allegations regarding the port fees, rent and service charges are concerned, the Norwegian authorities state that their level is based on the new Norwegian Ports Act (NPA) in force as from 1 January 2012 for most ports, replacing the previous NPA of 1984 (⁽¹³⁾). As from that date onwards, the ports can sell services at fair and non-discriminatory prices on a normal contractual basis.
- (22) The Norwegian authorities acknowledge that Hurtigruten has indeed approached some of the ports arguing that it is overcharged. This is because, as explained, some ports have conceived the new NPA as giving them the legal basis to increase radically their prices.
- (23) It is further stressed that the HA is a net contract, which means that Hurtigruten has the risk for costs and revenues during the period of the agreement and is therefore free to influence its costs, including the port fees, in such a way as to operate the service in the most cost efficient manner. The price adjustment clause of section 5-2 of the HA covers only the compensation under the HA. Any amendments of the port fees and charges to Hurtigruten do not thus lead to compensation reduction.
- (24) In this context, the Norwegian authorities point to the mechanism provided in section 7 of the HA for avoiding overcompensation under particular circumstances. This mechanism ensures that each of the parties may demand renegotiations concerning extraordinary adjustment of the compensation, a change in production or other measures, in the event of amendments to acts, regulations or statutory orders, which the parties could not have reasonably foreseen when signing the contract and which entail material extra costs or savings for the contract procuring the service.
- (25) The Norwegian authorities submit that the requirement of section 4-2, paragraph 1 of the HA for a minimum capacity is understood to mean that Hurtigruten is obliged to have sufficient capacity available for the public service passengers up to the set capacity requirements. On the other hand, Hurtigruten is allowed to sell tickets to other passengers e.g. cruise passengers, in order to avoid sailing with empty berths and to the extent that this does not prejudice the rights of the public service passengers. In any case, as submitted, it has seldom occurred that there is not enough capacity for the public service passengers as the vessels' capacity for other passengers is higher than the actual demand.
- (26) For the contingency, when access is denied to public service passengers, Hurtigruten has introduced a travel guarantee to ensure that these passengers may require either a free travel without berth on the planned journey or a travel with berth on the next scheduled ship, or alternative transport free of charge.

4.1 *The BDO report* (⁽¹⁴⁾)

- (27) The Norwegian authorities commissioned a report from the consultancy BDO, which looked at Hurtigruten's budgeted and actual financial performance in 2012 and 2013, for, separately: a) the services purchased by the government on the Bergen-Kirkenes route and, b) the totality of services provided by Hurtigruten on the same route (i.e. including both commercial and government-procured services).
- (28) In this exercise, BDO distinguished between capacity costs, passenger costs, and costs relating to marketing and sales activities. Capacity costs were then allocated to the government-procured services on the basis of the share of capacity reserved by the government compared to the total capacity of the fleet, whereas passenger costs were allocated on the basis of actual passenger kilometres sailed by distance travellers over the total number of passenger kilometres for all travellers on the fleet. The marketing and sales costs were allocated to the government-procured services on the basis of the share of actual net passenger revenue relating to the PSO passengers compared to the total number of travellers.
- (29) [...]

⁽¹³⁾ The previous NPA of 1984 distinguished between port fees and service charges. There were several different port fees, e.g. quay fees covering quay costs, approach fees covering costs of keeping the fairway and port approach open and safe, passenger fees covering costs of special passenger facilities etc. Ports could additionally levy service charges for services they sold, which were not covered by the port fees.

⁽¹⁴⁾ BDO Memo, 'An assessment of Hurtigruten's reported income statements', Oslo 14 January 2015, p. 7.

II. ASSESSMENT

1. The presence of state aid

1.1 The concept of state aid

- (30) Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:

'Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement.'

- (31) This implies that a measure constitutes state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement if the following conditions are cumulatively fulfilled. The measure: (i) is granted by the State or through state resources; (ii) confers a selective economic advantage on the beneficiary; (iii) is liable to have an impact on trade between Contracting Parties and to distort competition.

1.2 State resources

- (32) The Norwegian authorities, following a tender procedure, concluded a contract with Hurtigruten for the performance of maritime services over the period 2012-2019 against remuneration, as stipulated in detail in the HA. It is thus not disputed that the aid measure has been granted by the State or through state resources.

1.3 Impact on trade and distortion of competition

- (33) The measure in question must be liable to have an impact on trade between the Contracting Parties and to distort competition.

- (34) According to established case law, when the financial support granted by a Member State strengthens the position of an undertaking compared to other undertakings competing in intra-EEA trade, then there is at least a potential effect on trade between Contracting Parties and on competition⁽¹⁵⁾. In this regard, the Authority is of the view that any potential economic advantage granted to Hurtigruten through state resources would fulfil this condition. As the Authority stated in its Decision No 205/11/COL the market for domestic maritime services (maritime cabotage)⁽¹⁶⁾, within which Hurtigruten operates, was opened to EEA-wide competition in 1998⁽¹⁷⁾. Moreover, Hurtigruten is also engaged in the tourism sector, in particular through the offer of cruises/round trips along the Norwegian coast. Other operators offer cruises along the same parts of the Norwegian coast⁽¹⁸⁾. Moreover, Hurtigruten also operates a number of cruises in various European States.

- (35) The only criterion of the notion of state aid that is thus in question is whether the HA has conferred a selective undue economic advantage on Hurtigruten.

1.4 Selective economic advantage on Hurtigruten

- (36) The aid measure must confer on Hurtigruten an advantage that relieves it of charges that are normally borne from its budget.

- (37) It follows from the *Altmark* judgment that where a State measure must be regarded as compensation for services provided by the recipient undertakings in order to discharge public service obligations, such a measure is not caught by Article 61(1) of the EEA Agreement. In the *Altmark* judgment, the Court of Justice held that compensation for public service obligations does not constitute state aid when four cumulative criteria are met:

- i. *First, the recipient undertaking must actually have public service obligations to discharge and such obligations must be clearly defined;*
- ii. *Second, the parameters on the basis of which the compensation is calculated must be established in advance in an objective and transparent manner [...];*

⁽¹⁵⁾ Judgment in *Philip Morris Holland BV v Commission*, 730/79, EU:C:1980:209, paragraph 11; judgment in *Regione Friuli Venezia Giulia v Commission*, T-288/97, EU:T:2001:115, paragraph 41; and judgment in *Altmark Trans GmbH and Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (Altmark)*, C-280/00, EU:C:2003:415, paragraph 75.

⁽¹⁶⁾ Council Regulation (EEC) No 3577/92 of 7 December 1992 applying the principle of freedom to provide services to maritime transport within Member States (maritime cabotage) (OJ L 364, 12.12.1992, p. 7).

⁽¹⁷⁾ The maritime cabotage regulation was incorporated at point 53a in Annex XIII to the EEA Agreement (OJ L 30, 5.2.1998, p. 42).

⁽¹⁸⁾ Norwegian Cruise Line, MSC Cruises, Royal Caribbean, Holland America Line, etc.

- iii. *Third, the compensation cannot exceed what is necessary to cover all or part of the costs incurred in the discharge of the public service obligations, taking into account the relevant receipts and a reasonable profit for discharging those obligations;*
- iv. *Fourth, where the undertaking which is to discharge public service obligations is not chosen pursuant to a public procurement procedure which would allow for the selection of the tenderer capable of providing those services at the least cost to the community, the level of compensation needed must be determined on the basis of an analysis of the costs which a typical undertaking, well run and adequately provided with means of transport so as to be able to meet the necessary public service requirements, would have incurred in discharging those obligations, taking into account the relevant receipts and a reasonable profit for discharging the obligations.'*⁽¹⁹⁾

1.4.1 The first Altmark condition

- (38) The fulfilment of the first Altmark condition must be assessed with regard to Article 4, paragraph 2 of the Maritime Cabotage Regulation, which sets out the specifications that should be part of the definition of a public service obligation, namely: ports to be served, regularity, continuity, frequency, capacity to provide the service, rates to be charged and manning of the vessel.
- (39) Further, in accordance with section 9 of the Authority's Maritime Guidelines, '[p]ublic service obligations may be imposed or public service contracts may be concluded for the services indicated in Article 4 of Regulation (EEC) No 3577/92'⁽²⁰⁾.
- (40) In the absence of specific EEA rules defining the scope of the existence of a service of general economic interest (SGEI), the Norwegian authorities have a wide margin of discretion in defining a given service as an SGEI and in granting compensation to the service provider. The Authority's competence in this respect is limited to checking whether Norway has made a manifest error when defining the service as an SGEI⁽²¹⁾.
- (41) However, according to the case law, PSOs may only be imposed if justified by the need to ensure adequate regular maritime transport services, which cannot be ensured by market forces alone. It is important for the national authorities therefore to demonstrate that there is a real public service need⁽²²⁾. The Communication on the interpretation of the Maritime Cabotage Regulation confirms that '[i]t is for the Member States [...] to determine which routes require public service obligations. In particular, public service obligations may be envisaged for regular (scheduled) island cabotage services in the event of market failure to provide adequate services'⁽²³⁾.
- (42) The Norwegian authorities submit that the public service pursuant to the HA relates to the capacity reserve requirement as defined in section 4-2, and that the public service should not be assessed at the level of the actual use of the service.
- (43) Based on the information provided to the Authority⁽²⁴⁾, it appears however that in both 2012 and 2013, less than [10 – 30] per cent of the passenger capacity reserved for public service passengers was utilised. This would indicate that the compensation received by Hurtigruten for reserving capacity for PSO passengers in those two years vastly exceeded actual demand for PSO passenger services. Moreover, the BDO report shows that the capacity utilisation for commercial passengers amounted to [35 – 65] per cent and [35 – 65] per cent in 2012 and 2013 respectively. Given this level of spare capacity for commercial passengers (and the low level of capacity utilisation for PSO passengers), the Authority cannot exclude that a capacity reservation provision for PSO passengers may be unnecessary, especially during the winter season, where the utilisation by commercial passengers would naturally be much lower.
- (44) For these reasons, the Authority doubts whether the reserve capacity requirement of section 4-2 of the HA can be classified by Norway as an SGEI and invites the Norwegian authorities to provide objective justification regarding the need for such a PSO, taking into account the seasonal fluctuations of commercial passengers transportation.
- (45) The Authority has not received any information on berth utilisation. As regards the cargo transportation for the Tromsø – Kirkenes – Tromsø route, this is not price regulated and according to section 4-3 of the HA, Hurtigruten has full freedom to set the fares. It is doubtful therefore whether the cargo transportation is in compliance with Article 4(2) of the Maritime Cabotage Regulation, which explicitly mentions the elements needed for an adequate definition of a PSO, i.e. among others the rates to be charged.

⁽¹⁹⁾ Paragraphs 87-93.

⁽²⁰⁾ Available at <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=15132&1=1>.

⁽²¹⁾ Available at <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI--Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>.

⁽²²⁾ Judgment in *Alanir and others*, C-205/1999, EU:C:2001:107, paragraph 34.

⁽²³⁾ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions updating and rectifying the Communication on the interpretation of Council Regulation (EEC) No 3577/92 applying the principle of freedom to provide services to maritime transport within Member States (maritime cabotage), COM(2003) 595 final, 22.12.2003, section 5.2.

⁽²⁴⁾ BDO Memo, page 7.

- (46) In light of the above, the Authority doubts whether the PSO for cargo transportation has been clearly defined under the HA.
- (47) The Authority however, does not doubt that other obligations are clearly defined in section 4-1 of the HA, as regards the supplier obligations in terms of route production requirements, in section 4-2 of the HA, as regards the vessel requirements and in section 4-3 of the HA, as regards fare and discount requirements, with the exception of cargo transportation.
- (48) In view of the above, the Authority doubts that the first *Altmark* condition is met.
- 1.4.2 *The second Altmark condition*
- (49) The Norwegian authorities must define *ex ante* the methodology to calculate the compensation for discharging the PSO obligations.
- (50) Pursuant to section 4-2 of the HA '[v]essels used on the coastal route shall as a minimum have a passenger capacity for 320 passengers, berth capacity in cabins for 120 passengers and freight capacity for 150 euro pallets (in cargo hold with a normal load height)'.
- (51) It is the view of the Norwegian authorities that this condition has been satisfied given that the compensation is calculated on the basis of the elements specified in Annex D to the tender specification, which provides the following:

Table 2 – The elements in the budget scheme for the public service

A: Total revenues distance passengers
B: Passengers cost distance passengers
C: Net passenger revenues (A+B)
D: Revenues from on board sales
E: Net revenues from goods and cars
F: Other revenues
G: Total own revenues (C+D+E+F)
H: Government procurement of service
I: Total revenue (G+H)
J: Safety crew
K: Oil and fuel
L: Repairs and maintenance
M: Port costs
N: Insurance costs
O: Depreciation own vessels/bareboat
P: Net financial costs
Q: Total capacity costs (J+K+L+M+N+P)
R: Cost of goods sold
S: Crew not included in the safety crew
T: Marketing costs and sales provision
U: Administration costs
V: Other costs
W: Total passenger costs (R+S+T+U+V)
X: Total costs public service (Q+W)
Y: Net result before taxes (I-X)

- (52) In concluding that the parameters were established in advance in an objective and transparent manner, the Norwegian authorities asked the independent consultant BDO to study Hurtigruten's financial accounts for 2012-2013 and compare the accounts for the public service and the total accounts.

- (53) According to the Norwegian authorities, it is thus ensured that the PSO passengers do indeed receive their transport within the capacities set by the HA and that that capacity should be available to the extent that there is actual demand from PSO passengers.
- (54) At this stage, it is not clear to the Authority whether the capacity reserve requirement is linked to actual PSO passenger numbers. For example, there seems to be no objective and transparent methodology to calculate in advance the cost per passenger/kilometre.
- (55) Hurtigruten, in compliance with the tender specifications, has established a separate budget incorporating all costs and revenues attributed to the PSO routes. According to section 4.9.2 of the tender specifications, this separate accounting aims at ensuring predictability of which cost additions/savings/extra revenues/shortfalls form the basis of any renegotiation, as provided for in sections 6 and 7 of the HA. A further aim is to document that the public procurement process does not entail any unlawful cross-subsidisation. The separate accounting however does not aim at establishing in advance the parameters of the compensation, which shall be directly linked to the actual losses and costs (capacity and passenger costs) incurred by Hurtigruten.⁽²⁵⁾ Instead, the HA has only fixed the annual compensation to be paid for the maritime services for each individual year from 2012 to 2019 based on a minimum commitment for passengers/kilometres per year, without this having any link to the fixed costs (i.e. the capacity costs).
- (56) In addition, although the compensation is based on the elements stipulated in table 2, as mentioned above, the Authority has not received any information as to how these costs have been calculated. For instance, sections 6 and 7 of the HA contain certain provisions on the adjustment of compensation in case of changes in production or in case of unforeseen events. Even though certain indications are provided, i.e. a calculation based on the costs and revenues ensuing from the changes in production or an aggregated calculation in the case of unforeseen events, the exact parameters of these adjustments are not known in advance and there are no limitations on how much extra compensation can be granted⁽²⁶⁾.
- (57) In this context, as the EFTA Court pointed out in the *Hurtigruten* case, the principle of transparency could have been observed: '[...] Norway could, if necessary, have made provision, in the notice of invitation to tender, for the possibility of amending the conditions for payment of the successful tenderers in certain circumstances by laying down in particular the precise arrangements for any supplementary compensation intended to cover unforeseen losses and costs'⁽²⁷⁾.
- (58) In addition, section 4-1, item 3 of the HA, provides that '[o]mission of up to 10 days of operation in agreed production per ship per annum due to planned maintenance and unforeseen operational disruption linked to agreed production (off-hire) is considered to be proper fulfilment and shall not entail a deduction in the agreed remuneration in accordance with section 9-2'. The Authority fails to see how this loss in production is calculated and certified in advance in a transparent and objective manner. The 10 days ceiling appears arbitrary and as such does not appear to qualify as an objective estimate of provable loss (e.g. cancellations of service to the port of Mehamn).
- (59) The Authority notes that neither HA nor the tender specifications specify whether the compensation awarded includes any profit margin for Hurtigruten, and if so, what the methodology used to calculate this profit margin is, taking into account the risks incurred by the operator in the provision of the service.
- (60) Lastly, concerning Hurtigruten's attempts to negotiate lower port fees whilst the Norwegian authorities maintain the compensation at the same level, the Authority underlines that the amount of compensation awarded should be fully reflected in the parameters established in advance including a reasonable profit. As mentioned above, the Authority is of the preliminary view that no parameters have been established to calculate a reasonable profit margin. Therefore, any attempts by Hurtigruten to get lower prices on the port fees while maintaining the compensation at the same level would seem not to satisfy the second *Altmark* condition.
- (61) As a result, in view of the above, it is the Authority's preliminary opinion that the second *Altmark* condition is not fulfilled.

1.4.3 *The third Altmark condition*

- (62) When granting compensation, the Norwegian authorities should ensure that it does not exceed what is necessary to cover all or part of the costs incurred in discharging the PSO, taking into account relevant receipts and a reasonable profit.
- (63) In this regard, the EFTA Court already held in the *Hurtigruten* case:

'If it is shown that the compensation paid to the undertakings operating the public service does not reflect the costs actually incurred by that undertaking for the purposes of that service, such a system does not satisfy the requirement that compensation cannot exceed what is necessary to cover all or part of the costs incurred in the discharge of public services obligations, taking into account the relevant receipts and a reasonable profit for discharging those obligations'⁽²⁸⁾.

⁽²⁵⁾ Joined Cases E-10/11 and E-11/11 *Hurtigruten* [2012] EFTA Ct. Rep. 758, paragraph 117.

⁽²⁶⁾ Ibid, paragraphs 128-129.

⁽²⁷⁾ Ibid, paragraph 127.

⁽²⁸⁾ Paragraph 170. See for comparison, judgment in *Enirisorse*, C-34/01 to C-38/01, EU:C:2003:640, paragraphs 37-40.

- (64) Briefly, according to the complainants' arguments, presented in further detail in paragraph (13) above:
- i) Hurtigruten does not reserve capacity for public service passengers, but rather sells the capacity to cruise passengers, while maintaining the public service compensation at the same level;
  - ii) The compensation for providing the public service has increased substantially as compared to the previous contract period;
  - iii) Hurtigruten continues to receive compensation for services that are not rendered; and, lastly
  - iv) Hurtigruten further attempts to get lower prices for the harbour fees, while maintaining the public service compensation at the same level;
- (65) As regards the first point, the Authority reminds the Norwegian authorities that under the third *Altmark* condition, only the costs incurred in discharging the PSO shall be covered. Any compensation granted to cover costs outside the public service remit cannot be held to constitute compensation for PSO. Therefore, when the capacity (passengers and berth) for PSO passengers is sold to commercial cruise passengers, and given that the BDO report does not provide any information on the capacity utilisation to justify the opposite, it appears that Hurtigruten is paid twice for the same service, which would in principle constitute a form of overcompensation.
- (66) The Authority is conscious that the figures presented in the BDO report are annual figures and therefore correspond to average capacity utilisation throughout the year. Accordingly, there may be periods of the year where capacity utilisation for public service passengers is higher, and where it is indeed also necessary to have in place a capacity reservation mechanism. The Authority, however, cannot rule out that the mechanism used in the HA overcompensates Hurtigruten in that it does not take into account different (e.g. seasonal) levels of capacity utilisation during the year.
- (67) The Authority takes note of the travel guarantee subsequently introduced, as mentioned above in paragraph (26), to 'compensate' the public service passengers for their lost travel and correct any alleged overcompensation. However, until the introduction of that travel guarantee, public service passengers appear at times to have been unable to benefit from the public service, although the costs were evidently covered by the compensation already granted to Hurtigruten. Also, at this stage it is not clear to the Authority whether the cost of providing a free travel without berth on the planned journey or a travel with berth on the next scheduled ship or alternative transport free of charge equals the compensation that Hurtigruten has received to cover the cost of public service berth capacity, which is sold to commercial cruise passengers. It appears therefore that such a mechanism, due to the limited (on average) capacity utilisation in both the PSO and cruise segment, is an ineffective and relatively costless service for Hurtigruten that does not offset the advantage gained through the excess capacity reservation, which is freely sold to cruise passengers.
- (68) Concerning the second point, as noted above in paragraph (13), and as evident from the Authority's Decision No 205/11/COL, the Norwegian authorities paid Hurtigruten a total compensation of NOK 1 899.7 million to carry out the same PSO routes during the period 2005-2012. More specifically, the annual compensation for the year 2011 amounted to NOK 236.8 million⁽²⁹⁾. Taking into account that the compensation for 2012 under the current HA amounted to NOK 700 million, the Authority expresses its doubts as to whether the increase in compensation is justified under the HA. The Norwegian authorities claim that there have been considerable losses for Hurtigruten in the period 2005-2012 to justify the increase of the compensation. However, the Authority is of the preliminary view that due to the fact that the previous HA had not envisaged separation of accounts, it is not possible to determine whether these losses were caused by commercial or PSO activities. In any case, it is questionable how such a higher compensation can be justified, when the scope of the PSO remains the same as in the previous contract period (in terms of sailing frequency and number of ports served) and the capacity reservation has decreased from 400 passengers to 320 and from 150 berths to 120.
- (69) In relation to the third point, the Authority notes that when Hurtigruten keeps on its books compensation that has been granted to cover the costs of transporting PSO passengers, without however rendering the service to them (or when the service is not required), overcompensation cannot be excluded.
- (70) Particularly, section 8 of the HA provides for the operator to keep the compensation granted in case of interruptions of sailings due to events that constitute *force majeure*. It is generally accepted that the decision to avoid servicing ports of call due to extreme weather conditions lies with the master of the vessel. However, the Authority questions at this stage the fact that, as provided for in section 8 of the HA, '[...] any cancelled production ensuing from force majeure shall not be considered as a non-conformity in the production under section 4-1, item 3' and thus not lead to any reduction in the compensation.
- (71) On the basis of the information provided⁽³⁰⁾, it appears to the Authority that the phenomenon of extreme weather condition constitutes a normality in the maritime business along the Norwegian coast. It might thus be considered as a foreseen event. However, it is not reflected as such in the compensation calculations. The compensation has been calculated as a lump sum *ex ante* for the whole contract period, without taking into account an objective estimate of a provable loss due to foreseen extreme weather conditions.

⁽²⁹⁾ Section 2.

⁽³⁰⁾ See footnote 11.

- (72) In reference to the cancellation of services to the port of Mehamn, which, according to the complainant, resulted in Hurtigruten receiving monthly cost savings at the amount of NOK 314 500 over a period of around 8 months, the Authority is not at this stage convinced by the Norwegian authorities' suggestion that this situation should be assessed in the context of the *force majeure* provision of the HA. According to the information provided by the complainants, the port was damaged in 2012 by Hurtigruten itself, which nevertheless continued serving the port until January 2014. Therefore, the Authority cannot see at this stage how this cancellation could be held to have taken place due to unforeseen events, which would entitle the operator to keep the compensation granted.
- (73) Finally, concerning the last point and Hurtigruten's attempts to negotiate lower port fees whilst the Norwegian authorities maintain the compensation at the same level, it should be noted that there should not be any overcompensation above the level of a reasonable profit. Therefore, a reduction in port fees should result in lower compensation, whereas higher port fees would respectively mean a higher compensation. In light of this, at this stage the Authority is of the opinion that any attempts by Hurtigruten to get better prices of the port fees while maintaining the compensation at the same level, would not ensure that overcompensation is excluded.
- (74) The Norwegian authorities point to section 7 of the HA as establishing a mechanism to avoid overcompensation. Section 7, however, refers to unforeseen costs resulting from events that are independent of Hurtigruten's management decisions, such as amendments to acts, regulations or statutory orders. To claim compensation for such costs, it must be proved by the operator that those costs are genuinely incurred in the discharge of the PSO, and the costs must be well documented, so as to ensure that the ultimate compensation received by Hurtigruten does not exceed its actual costs. The Authority at this stage cannot see how section 7 of the HA can ensure that overcompensation is avoided.
- (75) Lastly, the contract does not contain any claw back clause such that if any agreed profit margin is exceeded, the surplus must be returned to the State or deducted from the compensation paid in the next year or perhaps over the contract period.
- (76) In view of the above, the Authority cannot exclude that Hurtigruten has been overcompensated for the provision of the public service. As a result, the Authority doubts whether the third *Altmark* condition has been fulfilled.

1.4.4 *The fourth Altmark condition*

- (77) Referring to the tender procedure carried out which resulted in only one bid, Hurtigruten's, the Norwegian authorities argue that the tender was designed in such a way as to attract more bidders. In this respect, it is argued that the tender was widened to include maritime services that would not run on a daily basis throughout the year and that the required minimum capacity was reduced from 400 to 320 passengers and from 150 to 120 berth bunks. Additionally, the deadline for submitting the bids was extended from 30 September until 8 November 2010 on request from an interested operator, whereas overall there was sufficient time allowed from the deadline for submitting bids (8 November 2010) until the date of commencement of the services (1 January 2013).
- (78) Despite the above arguments as well as the fact that subsequent negotiations took place between the Norwegian authorities and Hurtigruten, which resulted in a reduction of the compensation for the whole contract period in relation to the initial offer, see paragraph (15), the Authority at this stage doubts whether a tender procedure such as the one at issue, where only one bid is submitted, can be deemed sufficient to ensure 'the least cost to the community' ⁽³¹⁾, for the reasons listed below.
- (79) Hurtigruten had already run this particular maritime service consisting of the combined transport of persons and goods along the Norwegian coast from Bergen to Kirkenes for years ⁽³²⁾. As the incumbent operator, Hurtigruten thus had a significant competitive advantage that reinforced its position in the tender procedure, given that it had already in its possession vessels adapted to the requirements of the tender specifications.
- (80) Furthermore, according to the tender specifications, the assignment for carrying out the PSO was advertised as three alternatives:
- i. Alternative 1: Daily sailing throughout the year to 34 ports;
  - ii. Alternative 2: Sailings 7 days a week in summer (8 months), 5 days a week in winter (4 months), to 34 ports; and
  - iii. Alternative 3: Sailings 5 days a week throughout the year to 34 ports.

⁽³¹⁾ Paragraph 68, <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI---Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>.

⁽³²⁾ For background information on the Hurtigruten Agreement, see Decision No 205/11/COL on the Supplementary Agreement on the Hurtigruten service, section 2, OJ L 175, 5.7.2012, p. 19 and EEA Supplement No 37, 5.7.2012, p. 1.

- (81) However, the tender specifications do not provide any clarifications as to the criteria used to award the service. The Procurement Notice refers to the lowest price as the sole award criterion used for the service in question. Although, in itself the 'lowest price' criterion could satisfy the fourth *Altmark* condition, nevertheless in the case at hand, this reference is very abstract and cannot be assessed in isolation. The fact that there were three alternatives would indicate the existence of further information and/or weighting criteria among those alternatives. In view of the fact that such information was not included in the tender documents, the Authority doubts whether the tender as designed has provided incentives to potential bidders, apart from Hurtigruten, that would have been willing to bid in accordance with the requirements of the three different alternatives and for a different alternative than the one actually chosen (i.e. alternative 1).
- (82) The Norwegian authorities have not submitted any information on the second leg of the fourth *Altmark* condition, concerning whether the level of compensation needed is determined on the basis of an analysis of the costs of a typical undertaking, well run and adequately equipped.
- (83) In view of the above, the Authority doubts that the fourth *Altmark* condition is met.

1.4.5 Conclusion on the *Altmark* conditions

- (84) Based on the information submitted, the Authority cannot, at this stage, conclude that the compensation awarded under the Coastal Agreement for Hurtigruten Maritime Services for the period 2012-2019 complies with all the four conditions in the *Altmark* judgement. The Authority thus cannot exclude the presence of an advantage within the meaning of Article 61(1) EEA, granted to an undertaking for performing public service obligations.

2. Conclusion on the presence of aid

- (85) The Authority takes the preliminary view that the compensation awarded under the Coastal Agreement for Hurtigruten Maritime Services for the period 2012-2019 may entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

3. Procedural requirements

- (86) Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3: '*the EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid. [...] The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision*'.
- (87) The Norwegian authorities did not notify the HA to the Authority. Should the Authority therefore conclude that the Norwegian authorities have not respected their obligations pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3, there would be a breach of the standstill obligation, without prejudice to the application of the SGEI Decision as below mentioned.

4. Compatibility of the aid

4.1 The legal framework

- (88) The compatibility of public service compensation for maritime transport is assessed on the basis of Article 59(2) of the EEA Agreement in conjunction with the Authority's Framework for state aid in the form of public service compensation ('the Framework') ⁽³³⁾.
- (89) The principles set out in the Framework apply to public service compensation only in so far as it constitutes state aid not covered by Commission Decision 2012/21/EU on the application of Article 106(2) of the Treaty of the Functioning of the European Union to state aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest ('SGEI Decision') ⁽³⁴⁾.
- (90) According to the case-law of the Court of Justice, it is up to the Member State to invoke possible grounds for compatibility and to demonstrate that the conditions of compatibility are met ⁽³⁵⁾. The Norwegian authorities consider that the measure at hand does not constitute state aid pursuant to the *Altmark* jurisprudence, and therefore has not provided any grounds for compatibility.

4.2 Applicability of Decision 2012/21/EU

- (91) The SGEI Decision lays down the conditions under which certain types of public service compensation are to be regarded as compatible with the functioning of the EEA Agreement pursuant to its Article 59(2) and exempt from the requirement of prior notification under Article 1(3) of Part I of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement.

⁽³³⁾ Available at <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI---Framework-for-state-aid-in-the-form-of-public-service-compensation.pdf>.

⁽³⁴⁾ OJ L 7, 11.1.2012, p. 3, incorporated at point 1h of Annex XV of the EEA Agreement.

⁽³⁵⁾ Judgment in *Italy v Commission*, C-364/90, EU:C:1993:157, paragraph 20.

(92) There is one exception from the notification requirement of Article 2 of the SGEI Decision, which might be relevant in the present case:

'(d) compensation for the provision of services of general economic interest as regards air or maritime links to islands on which the average annual traffic during the 2 financial years preceding that in which the service of general economic interest was assigned does not exceed 300 000 passengers';

(93) The Authority has not received any information from the Norwegian authorities as regards the applicability of the said exception. The Authority therefore doubts whether the Bergen – Kirkenes public service route concern an annual traffic not exceeding the threshold of 300 000 passengers.

(94) In light of the doubts expressed above under paragraphs (49) to (85) on alleged overcompensation, the Authority further doubts whether the Norwegian authorities have ensured, pursuant to Article 5 of the SGEI decision, that Hurtigruten does not receive compensation in excess of the amount needed to cover the net cost incurred in discharging the public service obligations, including a reasonable profit.

(95) The Authority additionally invites the Norwegian authorities, in the event of the measure falling under the above exception, to justify whether the provisions of Article 4 (entrustment), Article 6 (control of overcompensation) and Article 7 (transparency) of the SGEI Decision are complied with.

4.3 *Applicability of the Framework*

(96) On the basis of the provisions of the Framework, one of the compatibility conditions that must be fulfilled is that the entrustment act which specifies the public service obligation, in this case the HA, shall include '*[a] description of the compensation mechanism and the parameters for calculating, monitoring and reviewing the compensation*'.

(97) Further, according to the Framework, '*[t]he amount of compensation must not exceed what is necessary to cover the net cost of discharging the public service obligations, including a reasonable profit*'. The Framework also clarifies that '*[t]he net cost necessary, or expected to be necessary, to discharge the public service obligations should be calculated using the net avoided cost methodology [...]*'.⁽³⁶⁾

(98) On the basis of the considerations in paragraphs (49) to (85), at this stage the Authority considers that Hurtigruten may have been overcompensated for the provision of the public service.

(99) The compatibility of the HA shall also be assessed against the following conditions as provided for by the Framework:

- a. Paragraph 14: proper consideration to the public service needs;
- b. Paragraph 19: compliance with EEA public procurement rules;
- c. Paragraph 20: absence of discrimination;
- d. Paragraph 24 to 38: calculation of the net cost necessary to discharge the PSO;
- e. Paragraphs 39 to 50: efficiency incentives;
- f. Paragraphs 51 to 59: no affectation of trade development to an extent contrary to the interests of the EEA;
- g. Paragraph 60: transparency.

(100) The Norwegian authorities have not put forward any compatibility considerations. Therefore at this stage, the Authority raises doubts as to whether the compensation awarded under the Coastal Agreement for Hurtigruten Maritime Services for the period 2012-2019 is compatible with the functioning of the EEA Agreement.

5. Conclusion

(101) As set out above, the Authority has doubts as to whether the HA entails state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

(102) The Authority also has doubts as to whether the HA is compatible with the functioning of the EEA Agreement.

⁽³⁶⁾ See also paragraphs 27 and 28 of the Framework for alternative calculation methods.

- (103) Consequently, and in accordance with Article 4(4) of Part II of Protocol 3, the Authority is obliged to open the formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3. The decision to open a formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority, which may conclude that the HA does not constitute aid or that it is aid compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (104) The Authority, acting under the procedure laid down in Article 1(2) of Part I of Protocol 3, invites the Norwegian authorities to submit, within one month of the date of receipt of this Decision, their comments and to provide all documents, information and data needed for the assessment of the HA in light of the state aid rules.
- (105) The Authority requests the Norwegian authorities to forward a copy of this decision to Hurtigruten.
- (106) The Authority must remind the Norwegian authorities that, according to Article 14 of Part II of Protocol 3, any incompatible aid unlawfully granted will in principle have to be recovered, unless this recovery would be contrary to a general principle of EEA law.

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

The formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 is opened into the Coastal Agreement for Hurtigruten Maritime Services 2012-2019.

Article 2

The Norwegian authorities are invited, pursuant to Article 6(1) of Part II of Protocol 3, to submit their comments on the opening of the formal investigation procedure within one month of the date of receipt of this Decision. They are further requested to provide, also within one month of the date of receipt of this Decision, all documents, information and data needed for assessment of the compatibility of the aid measure.

Article 3

This Decision is addressed to the Kingdom of Norway.

Article 4

Only the English language version of this decision is authentic.

Done at Brussels, on 9 December 2015.

For the EFTA Surveillance Authority

Sven Svedman

President

Helga Jónsdóttir

College Member

Norjan ilmoitus, joka koskee hiilivetyjen etsintää, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 94/22/EY

Hakemuspyyntö Norjan mannerjalustan öljyntuotantoluvista – ennalta määritellyt alueet vuonna 2016

(2016/C 236/12)

Norjan öljy- ja energiaministeriö pyytää öljyntuotantolupia koskevia hakemuksia hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä 30 päivänä toukokuuta 1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/22/EY⁽¹⁾ 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Tuotantolupia myönnetään ainoastaan Norjassa tai Euroopan talousalueesta tehdyin sopimuksen (ETA-sopimuksen) osapuolena olevassa muussa valtiossa rekisteröidyllle osakeyhtiölle tai jossakin ETA-sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa vakituisesti asuville luonnonlolisille henkilöille.

Yhtiöt, joilla ei tällä hetkellä ole tuotantolupaa Norjan mannerjalustalla, voivat saada luvan, jos ne on esivalinnassa hyväksytty mahdollisiksi luvanhaltijoiksi Norjan mannerjalustan osalta.

Ministeriö kohtelee tasapuolisesti oman hakemuksen tekeviä yrityksiä ja yrityksiä, jotka hakevat lupaa osana yritysryhmää. Tuotantoluvan hakijaksi katsotaan sekä oman hakemuksen tekevät hakijat että yritysryhmään kuuluvat yhteisen hakemuksen tekevät hakijat. Ministeriö voi määritellä yritysryhmien tai yksittäisten hakijoiden tekemien hakemusten perusteella niiden luvanhaltijaryhmien kokoonpanon, joille tuotantolupa myönnetään. Se voi myös poistaa hakijoita ryhmän tekemästä hakemuksesta ja lisätä yksittäisiä hakijoita. Ministeriö nimeää ryhmiin vastaavan tahan.

Tuotantolupaosakkuuden myöntämisen edellytyksenä on se, että luvanhaltijat tekevät öljytoimintaa koskevan sopimuksen sekä yhteistyösopimuksen ja kirjanpitosopimuksen. Jos tuotantolupa jaetaan stratigrafisesti, näiden kahden stratigrafisesti jaetun tuotantoluvan haltijoiden on lisäksi tehtävä erityinen yhteistyösopimus, jossa määritellään niiden väliset suhteet tältä osin.

Edellä mainittujen sopimusten allekirjoittamisen myötä luvanhaltijat muodostavat yhteisyryksen, josta niillä on koko ajan niiden tuotantolupaosakkuutta vastaava omistusosuuus.

Lupa-asiakirjat perustuvat pääosin ennalta määritellyille alueille vuonna 2015 myönnettyjen lupien vastaaviin asiakirjoihin. Tavoitteena on kertoa alan toimijoille tähän kehykseen mahdollisesti tehtävien muutosten pääkohdista ennen hakuanjan päättymistä.

Tuotantoluvan myöntämisperusteet

Tavoitteena on edistää moitteetonta resurssienhallintaa ja öljyn nopeaa ja tehokasta etsintää ja tuotantoa Norjan mannerjalustalla sekä muodostaa luvanhaltijaryhmä tämän varmistamiseksi. Tämän perusteella tuotantolupaosakkuuksien myöntämisessä ja toiminnasta vastaavan nimeämisessä sovelletaan seuraavia arviontiperusteita:

- a) hakijan tiedot kyseessä olevan maantieteellisen alueen geologisista ominaispiirteistä ja se, miten luvanhaltijat aikovat toteuttaa öljyn tehokkaan etsinnän
- b) hakijan tekninen asiantuntemus ja se, miten tällä asiantuntemuksella voidaan aktiivisesti edistää öljyn kustannustehokasta etsintää ja tarvittaessa tuotantoa kyseessä olevalla maantieteellisellä alueella
- c) hakijan kokemus toiminnasta Norjan mannerjalustalla tai kokemus vastaavasta toiminnasta muilla alueilla
- d) hakijalla on riittävät taloudelliset valmiudet öljyn etsintään ja tarvittaessa tuotantoon kyseessä olevalla maantieteellisellä alueella
- e) jos hakija on tai on ollut luvanhaltija, ministeriö voi ottaa huomioon hakijan luvanhaltijana osoittaman, missä tahansa muodossa ilmenneen tehottomuuden tai tämän puutteellisen vastuunkannon
- f) tuotantolupia myönnetään pääasiassa yhteisryksille, joiden osakkaista ainakin yksi on suorittanut vähintään yhden porauksen Norjan mannerjalustalla toiminnasta vastaavana tai sillä on kokemusta vastaavasta toiminnasta Norjan mannerjalustan ulkopuolisilla alueilla

⁽¹⁾ EYVL L 164, 30.6.1994, s. 3.

- g) kun tuotantolupia myönnetään kahdelle tai useammalle luvanhaltijalle, näistä ainakin yhdellä on oltava f alakohdassa tarkoitettua kokemusta
- h) Barentsinmeren tuotantolupien osalta toiminnasta vastaavaksi nimettävän on täytynyt suorittaa vähintään yksi poraus Norjan mannerjalustalla toiminnasta vastaavana tai sillä täytyy olla kokemusta vastaavasta toiminnasta Norjan mannerjalustan ulkopuolisilla alueilla
- i) syvänmeren tuotantolupien osalta on sekä toiminnasta vastaavaksi nimettävän että yhden muun osakkaan täytynyt suorittaa vähintään yksi poraus Norjan mannerjalustalla toiminnasta vastaavana tai niillä täytyy olla kokemusta vastaavasta toiminnasta Norjan mannerjalustan ulkopuolisilla alueilla. Tuotantoluvan saamiseksi on ainakin yhden osakkaan täytynyt suorittaa porauksia syväällä merellä toiminnasta vastaavana
- j) jos etsintäporaukseen liittyy korkea paine ja/tai korkeita lämpötiloja (HTHP), tuotantolupien saamiseksi on sekä toiminnasta vastaavaksi nimettävän että ainakin yhden muun osakkaan täytynyt suorittaa vähintään yksi poraus Norjan mannerjalustalla toiminnasta vastaavana tai niillä täytyy olla kokemusta vastaavasta toiminnasta Norjan mannerjalustan ulkopuolisilla alueilla. Tuotantoluvan saamiseksi yhden osakkaan on täytynyt suorittaa HTHP-porauksia toiminnasta vastaavana.

Hakemuspyynnön kohteena olevat lohkot

Tuotantolupaosakkuutta voidaan hakea lohkoihin, joita ei ole lisensoitu ennalta määritellyillä alueilla ja jotka näkyvät Norjan öljyviraston julkaisemissa karttoissa. Lisäksi on mahdollista hakea lupaa ennalta määritetyihin alueisiin sisältyviin alueisiin, jotka ovat vapautuneet ilmoituksen jälkeen ja jotka näkyvät Norjan öljyviraston ajantasaisissa interaktiivisissa Factmaps-kartoissa viraston verkkosivuilla.

Jokainen tuotantolupa voi kattaa yhden tai useamman lohkon tai lohkojen osan. Hakijoita pyydetään rajoittamaan hakemuksensa alueisiin, joilla esiintyvän öljyn hyödyntämismahdollisuudet he ovat kartoittaneet.

Ilmoituksen koko tekstin sekä yksityiskohtaisia karttoja vapaista alueista saa Norjan öljyviraston internet-osoitteesta www.npd.no/apa2016

Tuotantolupahakemukset on toimitettava osoitteeseen

Ministry of Petroleum and Energy
P.O. Box 8148 Dep.
0033 Oslo
NORWAY

Kaksi jäljennöstä on toimitettava osoitteeseen

The Norwegian Petroleum Directorate
P.O. Box 600
4003 Stavanger
NORWAY

Määräaika: 6. syyskuuta 2016 klo 12.00.

Öljyntuotantoluvat ennalta määritetyjen alueiden osalta vuonna 2016 on tarkoitus myöntää vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen aikana.

V

(Ilmoitukset)

HALLINNOLLISET MENETTELYT

EUROOPAN KOMISSIO

Ehdotuspyyntö rahoitustuen myöntämiseksi vuosina 2014–2020 Verkkojen Eurooppa -välaineestä Euroopan laajuisia energianinfrastruktuureja koskevan monivuotisen työohjelman mukaisesti

(komission päätös C(2016) 1587)

(2016/C 236/13)

Euroopan komission energian pääosasto käynnistää tämän ehdotuspyynnön myötäökseen rahoitusta vuosina 2014–2020 Verkkojen Eurooppa -välaineestä Euroopan laajuisia energianinfrastruktuureja koskevassa monivuotisessa työohjelmissa määriteltyjen painopistealueiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Ehdotuksia pyydetään jäljempänä mainittuun tutkimusaiheeseen:

Verkkojen Eurooppa -välineen energiaosio-2016-2

Tämän ehdotuspyynnön perusteella valittaville ehdotuksille on alustavasti varattu 600 miljoonaa euroa.

Ehdotukset on jätettävä viimeistään **8. marraskuuta 2016**.

Koko ehdotuspyyntö on nähtävillä internetosoitteessa

<https://ec.europa.eu/inea/en/https%3A//ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-energy/calls/second-2016-cef-energy-call-proposals-2016-2>

KILPAILUPOLITIikan toteuttamiseen liittyvät menettelyt

Euroopan komissio

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä

(Asia M.8094 – BNP Paribas Fortis Private Equity Belgium / Sofindev IV / DHAM / Novy International)

Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2016/C 236/14)

1. Komissio vastaanotti 21. kesäkuuta 2016 neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004⁽¹⁾ 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä, jolla belgialaiset yritykset BNP Paribas Fortis Private Equity Belgium NV (BNPPF PE), Sofindev IV NV (Sofindev) ja DHAM NV (Korys/Colruyt Group) hankkivat sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettun yhteisen määräysvallan belgialaisessa yrityksessä Novy International NV (Novy) ostamalla osakkeita.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- BNPPF PE: yksityinen pääomarahoitus ja välirahoitus. BNPPF PE:n salkuun kuuluvien yritysten toimialoja ovat metallin ja muovin toimitus ja valmistus, korkeakoulujen siemenpääomarahastot, leipomotuotteet, teollisuuden palvelut ja kiinteistöala.
  - Sofindev: pääomasijoitukset pieniin ja keskisuuriin belgialaisyrityksiin. Sofindevin salkuun kuuluvien yritysten toimialoja ovat katto- ja ulkoseinämateriaalien jakelu ja paikkasidonnaisten ohjelmistoratkaisujen kehitys.
  - Korys/Colruyt Group: vähittäis- ja tukkukauppa ja ateriapalvelut. Lisäksi se toimii ohjelmistoratkaisujen alalla, kestävissä energiahankkeissa (uusiutuvat energialähteet) sekä lääke- ja biotieteen markkinoilla.
  - Novy: korkealaatuisten keittiölaitteiden, pääasiassa liesituulettimien, suunnittelu, valmistus ja markkinointi
3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Asiaa koskeva lopullinen päätös tehdään kuitenkin vasta myöhemmin. Asia soveltuu mahdollisesti käsiteltäväksi menettelyssä, joka on esitetty komission tiedonannossa yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 nojalla⁽²⁾.
4. Komissio pyytää kolmansia osapuolia esittämään ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolla 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautukset voidaan lähettää komissiolle faksilla (+32 22964301), sähköpostitse osoitteeseen COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu tai postitse viitteellä M.8094 – BNP Paribas Fortis Private Equity Belgium / Sofindev IV / DHAM / Novy International seuraavaan osoitteeseen:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

⁽²⁾ EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5.

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

FI